

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Κωδικός Πρόσκλησης: 1.1.2.10
Α/Α ΟΠΣ ΕΣΠΑ: 15706

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒ
ΑΣΗΣ

Δ.Α. Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»

Μονάδα Α2: Αξιολόγηση και Επιλογή Πράξεων

Ταχ. Δ/ση : Μέρλιν 5 Αθήνα

Ταχ. Κώδικας : 10671

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Τρίτη (3η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»).

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε για το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98) που διατηρήθηκε σε ισχύ με τη διάταξη του άρθρου 119 παρ.22 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
2. Το ν. 4622/2019 (Α' 133) για το «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
3. Το ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει.
4. Το π.δ. 77/2023 (Α' 130) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων».
5. Το π.δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
6. Την υπ' αριθ. Υ21/22.12.2025 (Β' 7190/31.12.2025) Απόφαση Ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση
7. Το π.δ. 82/2023 (Α' 139) «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις»
8. Τις διατάξεις του ν. 4872/2021 (Α' 247) «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων απολιγνιτοποίησης και άλλες επείγουσες διατάξεις».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
2021-2027

9. Την υπ' αριθ. 4434/18-1-2022 (Υ.Ο.Δ.Δ.΄ 20) Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το διορισμό Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης όπως ανανεώθηκε με την υπ' αριθ. 9296 ΕΞ 2025/20.01.2025 (Υ.Ο.Δ.Δ.΄ 16) Κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.
10. Την υπ' αριθ. 653/17-01-2024 (Β' 462) υπουργική απόφαση «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και αντικατάσταση των υπουργικών αποφάσεων υπ' αρ. 45903/ 04.05.2022 (Β' 2303) και υπ' αρ. 25544/21.03.2023 (Β' 1957)» όπως τροποποιήθηκε από την υπ' αριθ. 162235/6-11-2024 (Β' 6143) και την υπ' αριθ. οικ. 211765 ΕΞ 2025/04-12-2025 (Β' 6506).
11. Την υπ' αριθ. 52552/20-05-2022 ΥΑ με θέμα «Τοποθέτηση Προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ 20212027» (ΑΔΑ: 93ΜΟ46ΜΤΛΡ-ΤΟΣ).
12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.
14. Την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής, CCI 2021EL16JTPR001/ 16.6.2022, για την έγκριση του προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» για στήριξη από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στην Ελλάδα.
15. Την υπ' αριθ. C(2025) 5684 final 11.8.2025 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης C(2022) 3943 για την έγκριση του Προγράμματος "Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027", με την οποία εγκρίθηκε η 1η Αναθεώρηση του Προγράμματος.
16. Την υπ' αριθ. C(2026) 915 final 16.2.2026 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης C(2022) 3943 σχετικά με την έγκριση του προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» για στήριξη από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Ελλάδα CCI 2021EL16JTPR001/13.2.2026, με την οποία εγκρίθηκε η 2η Αναθεώρηση του Προγράμματος.
17. Τον προγραμματισμό έκδοσης προσκλήσεων σύμφωνα με το από 27.07.2023 επικαιροποιημένο έντυπο Ε.Ι.1_1 του Συστήματος Διαχείρισης & Ελέγχου 2021-2027.
18. Το υπ' αρ. πρωτ. 172823 ΕΞ 2024/20.11.2024 έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών με θέμα: «Έγκριση τεύχους εξειδίκευσης υπ' αριθ. 32.1».
19. Τις από 05.12.2024 Αποφάσεις - Συμπεράσματα της 3ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» με την οποία εγκρίθηκε η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής της δράσης 32.1

20. Την υπ' αριθ. 115474/28-08-2024(B' 4921) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 114274/28.11.2022 απόφασης «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022, Α' 61)» (Β' 6131).
21. Την υπ' αριθ. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
22. Την υπ' αριθ. 110565/17-11-2022 (Β' 5958) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)» όπως τροποποιήθηκε με τη με Α.Π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958).
23. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
24. Τον Καν.(ΕΕ) 2023/2831 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ EL L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας
25. Τον Καν.(ΕΕ) 2023/2832 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ EL L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος
26. Τον Καν.(ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013).
27. Τον Καν.(ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014).
28. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2023/2391 της 4ης Οκτωβρίου 2023 (ΕΕ L 5.10.2023 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 717/2014, (ΕΕ) αριθ. 1407/2013, (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 και (ΕΕ) αριθ. 360/2012, όσον αφορά τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014, όσον αφορά το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε ενιαία επιχείρηση, την περίοδο εφαρμογής του και άλλα θέματα
29. Την υπ' αρ. πρωτ.74391/ΕΥΚΕ 2634/13-7-2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020».

30. Το με αρ. πρωτ.92415/ΕΥΚΕ 6282/28-8-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες και Παρότρυνση τήρησης διαδικασιών προς φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών Ενισχύσεων».
31. Το με αρ. πρωτ.115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
32. Το με αρ. πρωτ. 8093/27-01-2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης «Αποστολή 3ης τεχνικής οδηγίας σχετικά με τη συμμόρφωση των δράσεων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 με την Αρχή «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Do No Significant Harm-DNSH)».
33. Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
34. Την με αρ. 198558 ΕΞ 2024/31-12-2024 (7405 Β') Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, και της διαδικασίας αναφορικά με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), όπως περιγράφεται στο άρθρο 56 του Ν. 4914/2022 (Α' 61), όπως ισχύει».
35. Το με από 03/02/2025 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ για την αποστολή σχεδίου πρόσκλησης για διατύπωση γνώμης από την ΕΥΚΕ-ΧΕ.
36. Το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 04/03/2025 Α.Π.37750 ΕΞ2025 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Διατύπωση γνώμης επί της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότηση «Ενίσχυση Υφιστάμενων ΜΜΕ επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα») της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027».
37. Την με αρ. πρωτ. 51656 ΕΞ 2025/26-03-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)» της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» (ΑΔΑ: 9Τ6ΕΗ-ΨΑ9).
38. Την με αρ. πρωτ. 68331 ΕΞ 2025/16-04-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: Πρώτη (1η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)» (ΑΔΑ: Ψ3ΩΜΗ-ΟΗΚ).
39. Την με αρ.πρωτ. 80372 ΕΞ 2025/12-05-2025_Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)» (ΑΔΑ: 97ΙΘΗ-2ΒΝ).
40. Την με αρ. πρωτ. 122081 ΕΞ 2025/09-07-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: Δεύτερη (2η) Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών

επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»))» (ΑΔΑ: 97ΣΛΗ-ΣΣΕ).

41. Την με αρ. πρωτ. 187069 ΕΞ 2025/27-10-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: 2ος Ορισμός Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσος Φορέας του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ για τη διαχείριση Πράξεων κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη επενδυτικών σχεδίων πολύ μικρών, μικρών, μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων καθώς και την ανάπτυξη, επέκταση και εκσυγχρονισμό Επιχειρηματικών Πάρκων
42. Την με αρ.πρωτ.190425/ΕΞ 2025 03-11-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών με θέμα: «: Έγκριση των τευχών εξειδίκευσης υπ' αριθ. 7.2, 24.2, 31.2 και 32.2 αναφορικά με τη στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη δράσεων αυτοπαραγωγής (ενεργειακές κοινότητες), ενεργειακών αναβαθμίσεων κτιρίων ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και ενίσχυσης της Ίδρυσης/ Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ πράσινα»)), με την οποία τροποποιήθηκε το Τεύχος Εξειδίκευσης 32.1.
43. Τις Αποφάσεις του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων Αριθμ. Α.1003 «Καθορισμός νέας Εθνικής Ονοματολογίας Οικονομικών Δραστηριοτήτων (ΚΑΔ 2025)» και Αριθμ. Α. 1004 (2) «Καθορισμός της διαδικασίας αντιστοίχισης των υφιστάμενων Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ 2008) με τους νέους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας 2025 (ΚΑΔ 2025).ΦΕΚ 235/Β'/26-01-2026
44. Τις υποβολές αιτήσεων στην εν λόγω πρόσκληση.
45. Το από 01-04-2026 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ προς την ΕΥΚΕ-ΧΕ για την αποστολή για διατύπωση γνώμης των σχεδίων της 3ης τροποποίησης των Προσκλήσεων.
46. Το με αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 53536/ΕΥΚΕ 404/ 01.04.2026 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διατύπωση Γνώμης επί της 3ης τροποποίησης των Προσκλήσεων υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στις Δράσεις «Ενίσχυση της Ίδρυσης Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027» & «Ενίσχυση Υφιστάμενων και υπό σύσταση Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)).».
47. Το από 03.04.2026 Ενημερωτικό Σημείωμα του Προϊστάμενου της Δ.Α. ΕΣΠΑ ΠΔΑΜ
48. Την με αρ.πρωτ.58827 ΕΞ 2026/14.04.2026 θετική Εισήγηση του Διοικητή της ΕΥΔΑΜ.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

A. Την Τρίτη (3η) τροποποίηση της με αρ. πρωτ. 51656 ΕΞ 2025/26-03-2025 Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με Θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)) της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» (ΑΔΑ: 9Τ6ΕΗ-ΨΑ9), ως προς τα παρακάτω:

1. Στο κεφάλαιο «Εισαγωγή στον Πίνακα της ενότητας «Σύνοψη Δράσης» Προστίθεται Δείκτης RCO05 - Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται.
2. Στο κεφάλαιο «ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ» Προστίθενται:
 - Η με αρ. πρωτ.. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ «Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) - Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β' 6936).
 - Το με αρ. 29239 ΕΞ ΕΥΚΕ-ΧΕ170_19-2-2026 (ΑΔΑ Ψ20ΠΗ-ΟΡΟ) έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα "Παροχή οδηγιών για τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και τη λειτουργία του ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας".
3. Στο κεφάλαιο 2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ στο σημείο 2.2 ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ, ο Πίνακας τροποποιείται ως εξής:

Από:

Περιφέρεια	Υφιστάμενες
Περιφέρεια Βορείου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης	20.000.000 €

Η ΔΑ δύναται να τροποποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης. Επίσης, η ΔΑ δύναται να προχωρήσει σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δικαιούχους, μέσω του ιστότοπου <http://www.eydam.gr>, του www.eferae.gr και λοιπών πρόσφορων ενεργειών. Τέλος η ΔΑ δύναται να κάνει χρήση της δυνατότητας υπερδέσμευσης εντός των ορίων που προβλέπονται στο Ν. 4914/2022.

Σε:

Περιφέρεια	Προτεραιότητα	Υφιστάμενες
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	5Α	19.400.000 €
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και Κρήτης	1	600.000 €

Η ΔΑ δύναται να προβεί σε ανακατανομή μεταξύ των Γεωγραφικών Περιοχών Παρέμβασης (Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενότητες, Δήμοι) καθώς και μεταξύ των προτεραιοτήτων ή/και να τροποποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης, εφόσον μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολών ή/και την περάτωση της διαδικασίας αξιολόγησης, προκύψουν αυξημένες απαιτήσεις, σε κάποια ή κάποιες από τις ως άνω Γεωγραφικές Περιοχές Παρέμβασης ή προτεραιότητες, με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων και τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών εφαρμογής του Προγράμματος και της Πρόσκλησης. Επίσης, η ΔΑ δύναται να προχωρήσει σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δικαιούχους, μέσω του ιστότοπου <http://www.eydam.gr>, του www.eferae.gr και λοιπών πρόσφορων ενεργειών. Τέλος η ΔΑ δύναται να κάνει χρήση της δυνατότητας υπερδέσμευσης εντός των ορίων που προβλέπονται στο Ν. 4914/2022 και στο Πρόγραμμα.

4. Στο κεφάλαιο 4. **ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ** στο σημείο 7 (επιλέξιμες νομικές μορφές) **προστίθεται** η νομική μορφή:

➤ Υποκατάστημα Αλλοδαπής Εταιρίας

5. Στις «Γενικές επισημάνσεις» του κεφαλαίου **10.2 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ** η κάτωθι παράγραφος τροποποιείται ως εξής:

Από:

Σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού από το εξωτερικό, το Proforma Invoice (προτιμολόγιο) δύναται να γίνει αποδεκτό σε ενδιάμεση επαλήθευση για πιστοποίηση, χωρίς τα συνοδευτικά παραστατικά διακίνησης (ως παραστατικό τεκμηρίωσης προκαταβολής δαπάνης). Τα σχετικά παραστατικά διακίνησης του εξοπλισμού θα πρέπει να εκδοθούν έως την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και να υποβληθούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦ/ΕΥΔΑΜ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.

Σε:

Στο ενδιάμεσο αίτημα καταβολής, δύναται να υποβληθούν προς πιστοποίηση, παραστατικά καταβολής χρημάτων προς τον/τους προμηθευτές, δηλαδή προκαταβολές, για δαπάνες που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού. Τα εν λόγω παραστατικά θα πρέπει να συνοδεύονται από έγγραφα στα οποία θα περιγράφονται οι όροι συναλλαγής (π.χ. Ιδιωτικό Συμφωνητικό, Προσφορά, Προτιμολόγιο, Έντυπο παραγγελίας, Proforma Invoice). Επισημαίνεται πως τα παραστατικά τιμολόγησης και διακίνησης (συμπεριλαμβανομένης της παράδοσης στην επιχείρηση) θα πρέπει να έχουν εκδοθεί έως και την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης και να υποβληθούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦ/ΕΥΔΑΜ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση ή/και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού. Δεν γίνονται δεκτά παραστατικά καταβολής χρημάτων προς τον/τους προμηθευτές, δηλαδή προκαταβολές, που φέρουν ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών.

6. Στην παράγραφο «11.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ» του κεφαλαίου **11 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ** η κάτωθι παράγραφος τροποποιείται ως εξής:

Από:

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται από τον ΕΦ και, κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, εγκρίνονται ή απορρίπτονται και συντάσσεται η σχετική έκθεση στο ΟΠΣΚΕ.

Εξαιρούνται:

1. τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιαστικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου, ή την αλλαγή κατάταξης.
2. αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, **σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης.**

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, προσκομίζονται στην **αρμόδια μονάδα παρακολούθησης της ΕΥΔΑΜ** προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και στη συνέχεια ο ΕΦ αποτυπώνει το πόρισμα της αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ.

Σε:

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον ΕΦ.

Εξαιρούνται αιτήματα τροποποίησης:

1. που διαφοροποιούν ουσιαστικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ένταξης.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, προσκομίζονται στη **Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ)** προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και στη συνέχεια (κατόπιν των σχετικών εισηγήσεων) να εκδώσει απόφαση το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο (σύμφωνα με τον ν. 4914/2022) και να προωθηθεί στον ΕΦ προκειμένου να αποτυπωθεί αυτή στο ΟΠΣΚΕ.

7. Το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II “ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ)” προσαρμόστηκε στη νέα κωδικοποίηση του 2025, κατόπιν αντιστοίχισης των ΚΑΔ 2008 με τους ΚΑΔ 2025, σύμφωνα με τον [“Πίνακα Αντιστοίχισης ΚΑΔ 2008 με ΚΑΔ 2025 / Μετατροπή ΚΑΔ 2008 σε νέους 5ψήφιους κωδικούς”](#) της ΑΑΔΕ. Τονίζεται ότι σε περίπτωση υποβολής αίτησης χρηματοδότησης με ΚΑΔ Επενδυτικού Σχεδίου, ΚΑΔ 2008, κατά την υλοποίηση οι δυνητικοί δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους ΚΑΔ 2025 του Παραρτήματος ΙΙΙ σε αντιστοίχιση με τους ΚΑΔ 2008. Κατόπιν της ένταξης των δυνητικών δικαιούχων η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων πρέπει να γίνει σε επιλέξιμους ΚΑΔ του 2025 σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της πρόσκλησης της δράσης και σε αντιστοιχία με τους ΚΑΔ 2008 που είχαν δηλωθεί ως ΚΑΔ Επενδυτικού Σχεδίου στην Αίτηση Χρηματοδότησης.

Β. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα αναγραφόμενα στην με αρ. πρωτ. 51656 ΕΞ 2025/26-03-2025 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με Θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)) της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» (ΑΔΑ: 9Τ6ΕΗ-ΨΑ9), με τα συνημμένα αυτής παραρτήματα ως αναπόσπαστο μέρος της, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΑΔΑ: Ψ3ΩΜΗ-ΟΗΚ).

Γ. Η παρούσα τροποποίηση της Πρόσκλησης της Δράσης θα δημοσιευθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και να αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της ΕΥ του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 (ΠΔΑΜ) www.eydam.gr, Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» του ΕΣΠΑ 2021 – 2027 ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr και των εταίρων του με την χωρική αρμοδιότητα των γεωγραφικών περιοχών κάλυψης της παρούσας, «Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία» (ΕΛΑΝΕΤ ΑΜΚΕ) www.elanet.gr και «Εταιρεία Στήριξης και Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων Κρήτης» (Αναπτυξιακή Κρήτης) www.ank.gr.

Δ. Αναλυτικές πληροφορίες και ενημέρωση για το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των πράξεων, τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των προτάσεων, παρέχονται στον δικτυακό τόπο της ΕΥΔΑΜ, ο οποίος αποτελεί βασικό εργαλείο επικοινωνίας της ΔΑ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027 και σε αυτόν ανακοινώνεται κάθε σχετική πληροφορία.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Συνημμένα:

- Η Τροποποιημένη Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης με τα Παραρτήματά της

Κοινοποίηση:

- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- Αρχή Πιστοποίησης
- ΕΥΚΕ-ΧΕ
- ΕΥΣΣΑΕ
- Γραφείο Διοικητή ΕΥΔΑΜ
- Προϊστάμενο Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ ΔΑΜ
- Προϊστάμενοι Μονάδων Α1, Α2, Β1 & Γ ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑ

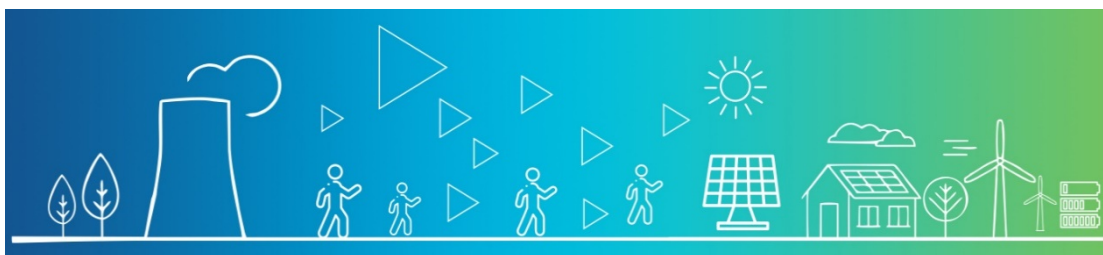

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

**Διαχειριστική Αρχή
Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»))»

Μάρτιος 2025

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ 2021-2027

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	9
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	11
2.1 ΣΥΝΟΨΗ ΔΡΑΣΗΣ.....	11
2.2 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	14
3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	15
4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	15
5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	23
6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – Π/Υ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	24
6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
6.2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	26
6.3 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	36
7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ.....	37
8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	38
9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΝΤΑΞΗΣ/ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	42
9.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	42
9.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	43
9.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	47
10. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	49
10.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	49
10.2 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.....	55
10.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ.....	59
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	61
11.1 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.....	62
11.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.....	62
11.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	63
12. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	64

13. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	66
13.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	66
13.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ) 69	
13.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ..	70
14. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2016/679.....	72
15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.....	73
16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	73
16.1 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ.....	75
16.2 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ)	85
16.3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ	242
16.4 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	247
16.5 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	253
16.6 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ.....	264
16.7 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ.....	275
16.8 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ.....	283
16.9 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΒΑΣΕΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ (FRANCHISE).....	285
16.10 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X: ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΟ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ	290
16.11 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	293
16.12 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII: ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.....	298

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
ΑΙΕ	Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης
Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του Δικαιούχου που υποβάλλεται στο ΟΠΣΚΕ και αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.
Αίτημα Χρηματοδότησης	Αίτημα του Δικαιούχου που υποβάλλεται στο ΟΠΣΚΕ προς έλεγχο και αξιολόγηση για την ένταξη στη Δράση.
ΑμεΑ	Άτομα με αναπηρία. Ο όρος αναφέρεται σε άτομα με μακροχρόνια κινητική ή/και αισθητηριακή αναπηρία (προβλήματα όρασης και ακοής) ή/και ψυχική/νοητική/ γνωστική κλπ. Αναπηρία.
Αναθέτουσα αρχή	Διαχειριστική Αρχή Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
Ανεξάρτητη Επιχείρηση	Κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
Αρχή Ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το κράτος μέλος για κάθε Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ).
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	Τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία.
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου.
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.
ΔΑ	Διαχειριστική Αρχή: Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από το κράτος μέλος για τη διαχείριση του Προγράμματος.
Δημόσια Δαπάνη/Ενίσχυση	Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη. Κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό πράξεων φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, ενός ή περισσότερων περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή φορέων του δημόσιου τομέα που ενεργούν σύμφωνα με την οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών νοείται ως παρεμφερής δαπάνη.
Δημοσιονομική Διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης, η επιχείρηση που εκτελεί μεμονωμένο έργο και λαμβάνει δημόσια ενίσχυση.
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη ΔΑ μέσω της προκήρυξης και της συνοδευτικής αναλυτικής πρόσκλησης, βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
ΕΔΕΛ	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ+	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+
Ευρωπαϊκό Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης	Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης αποτελεί τον πρώτο πυλώνα του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης της ΕΕ. Το ταμείο θα στηρίξει την οικονομική διαφοροποίηση και τη μετατροπή των οικείων περιοχών. Αυτό σημαίνει τη στήριξη παραγωγικών επενδύσεων σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, της έρευνας και της καινοτομίας, της περιβαλλοντικής αποκατάστασης, της καθαρής ενέργειας, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων και της επανειδίκευσης τους, των προγραμμάτων συνδρομής στην αναζήτηση εργασίας και ενεργού ένταξης όσων αναζητούν εργασία, καθώς και της μετατροπής υφιστάμενων εγκαταστάσεων υψηλής έντασης άνθρακα όταν αυτές οι επενδύσεις οδηγούν σε σημαντικές μειώσεις εκπομπών και προστασία της απασχόλησης.

ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας: Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά ένα ημερολογιακό έτος (40 ώρες εβδομαδιαίως επί 52 εβδομάδες). Η εργασία ενός ατόμου που δεν έχει εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκε με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσμα ΕΜΕ.
Έμμεσες δαπάνες	Δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πράξης, αλλά πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες οι οποίες αποδίδονται στο έργο
Έναρξη των Εργασιών της επένδυσης	Το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών.
Ενιαία επιχείρηση	Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του κανονισμού Ε.Ε 2023/2831, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους: α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης· β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης· γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας· δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.
Επενδυτικό σχέδιο	Το σύνολο των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στην αίτηση χρηματοδότησης του Δικαιούχου στο πλαίσιο της Πρόσκλησης της Δράσης.
ΕΣΠΑ 2021 - 2027	Η C (2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.07.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία.
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔΑΜ	Ειδική Υπηρεσία Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
ΕΥΚΕ-ΧΕ	Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας Διαχειριστικής Αρχής ή Αρχής Πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος μίας τέτοιας αρχής σε σχέση με Δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις.
ΕΦΕΠΑΕ	Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια για την υλοποίηση έργου.
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας
Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
ΜμΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΟΠΣΚΕ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Παρατυπία	Κάθε παράβαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό αυτής.
ΠΔΑΜ	Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Πράξη	Έργο που επιλέγεται από τη διαχειριστική αρχή του οικείου προγράμματος και το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων πολιτικής.
Πρόγραμμα	Έγγραφο το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με τη συνδρομή ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ.

ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου
ΣΠ	Στόχος Πολιτικής: Ένας από τους Στόχους Πολιτικής στο πλαίσιο του Προγράμματος που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους και περιλαμβάνει ομάδα πράξεων, οι οποίες σχετίζονται μεταξύ ενός.
Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	Τύπος επιχειρήσεων όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 3 στην παράγραφο 3 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
Συνεργαζόμενες Επιχειρήσεις	Τύπος επιχειρήσεων όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 3 στην παράγραφο 2 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης	Είναι το στρατηγικό σχέδιο-master plan για τις λιγνιτικές περιοχές στην Ελλάδα, αποτελώντας ολοκληρωμένο πολυδιάστατο αναπτυξιακό Οδικό Χάρτη για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και τον Δήμο Μεγαλόπολης. Στόχος είναι η αναγέννηση της τοπικής οικονομίας, η εξασφάλιση των θέσεων εργασίας και η δημιουργία νέων, μέσω ενός ευέλικτου αναπτυξιακού μετασχηματισμού των περιοχών, με την ανάπτυξη του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής, αξιοποιώντας το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό, μετά από εξέταση των προτάσεων από τη ΔΕΗ Α.Ε. στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής της Ευθύνης και της επιχειρηματικής της δράσης, καθώς και από τους εμπλεκόμενους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης. Το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής μετάβασης στηρίζεται σε πέντε πυλώνες ανάπτυξης, που υποστηρίζονται από την βελτίωση των υποδομών και την εναλλακτική αξιοποίηση των εδαφών που σήμερα καταλαμβάνονται από τα λιγνιτωρυχεία. Οι πέντε πυλώνες είναι η Πράσινη ενέργεια, η «έξυπνη» γεωργία, ο βιώσιμος τουρισμός, η βιοτεχνία και βιομηχανία και τέλος η Ψηφιακή οικονομία και εκπαίδευση. Περιλαμβάνει ενισχυμένα φορολογικά κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων, συγκεκριμένες χρήσεις γης για τις δεκάδες χιλιάδες στρεμμάτων γης των λιγνιτωρυχείων που αποδεδειγμένα, δράσεις για την ανάπτυξη της εναλλακτικής γεωργίας, της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, καθώς και αναλυτικά χρονοδιαγράμματα για την υλοποίηση των επενδύσεων.
ΥΑΕΚΕΔ	Η με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027»
Υπεύθυνος του Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για την υλοποίηση της πράξης, τον συντονισμό του έργου σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ επιχείρησης με την ΕΥ και τον ΕΦ.
ΦΟΑ	Φυσικό και Οικονομικό Αντικείμενο
Φορέας της Επένδυσης	Άτυπος, εναλλακτικός τρόπος περιγραφής των Δικαιούχων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης.
Φορέας Χρηματοδότησης	Η Περιφέρεια η οποία έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στο Δικαιούχο ή στον Ενδιάμεσο Φορέα στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, έως το 2050, θα μηδενίσει τις καθαρές εκπομπές αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, ακολουθώντας τον χάρτη πορείας της «Πράσινης Συμφωνίας» προς μια βιώσιμη ανάπτυξη. Η επίτευξη του στόχου αυτού επιφέρει ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στις περιοχές όπου η απασχόληση και το εισόδημα εξαρτώνται έντονα από τα ορυκτά καύσιμα ή από βιομηχανίες εκπομπών υψηλής έντασης. Οι περιοχές αυτές θα πρέπει να αναδιαρθρώσουν στρατηγικά τις οικονομίες τους, ώστε να αναδυθούν νέες βιώσιμες δραστηριότητες ικανές να συντηρήσουν και να ενισχύσουν την οικονομική και κοινωνική δομή. Η αδήριτη πραγματικότητα είναι ότι ο άνθρακας, κυρίως ο λιγνίτης και ο λιθάνθρακας, εξοβελίζεται από το ενεργειακό μίγμα της Ευρώπης σταθερά εδώ και μια τουλάχιστον δεκαετία, για λόγους τόσο περιβαλλοντικούς, όσο και οικονομικούς.

Η Ελλάδα παραμένει προσηλωμένη στις δεσμεύσεις της για την απεξάρτησή της από τα ορυκτά καύσιμα και υλοποιεί σταθερά ένα πλέγμα συναφών δράσεων, το οποίο μεταξύ άλλων περιλαμβάνει και στοχευμένες δράσεις το οποίο προετοιμάζει το κατάλληλο επιχειρηματικό περιβάλλον, προωθεί τον καινοτόμο μετασχηματισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων & συμβάλλει στην προσέλκυση νέων επενδύσεων για να διαφοροποιηθεί το παραγωγικό μοντέλο των περιοχών που πλήττονται.

Στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο, η σταδιακή διείσδυση ΑΠΕ στα νησιά (βάσει του χρονοδιαγράμματος των διασυνδέσεων) επηρεάζει σημαντικά τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών τόσο σε σχέση με τη μεταστροφή/προσαρμογή των υφιστάμενων δραστηριοτήτων προς πιο πράσινες και βιώσιμες μορφές όσο και σε σχέση με την ανάπτυξη νέων πράσινων και βιώσιμων δραστηριοτήτων.

Βασική επιδίωξη της δράσης είναι η τόνωση της επιχειρηματικότητας μέσω της στήριξης επιχειρήσεων με έμφαση στην καινοτομία και την οικονομική διαφοροποίηση των νησιωτικών περιοχών. Η δράση ενθαρρύνει επενδυτικά σχέδια που στοχεύουν στην αξιοποίηση και ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογιών, σύγχρονων και καινοτόμων διαδικασιών και μέσων στην παραγωγική διαδικασία, στην αναβάθμιση των παραγόμενων προϊόντων ή/και παρεχόμενων υπηρεσιών και των εν γένει δραστηριοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένων και των ενεργειών οι οποίες αξιοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες, υποδομές και βέλτιστες πρακτικές σε θέματα ενεργειακής αναβάθμισης.

Πιο ειδικά επιδιώκεται η ανάπτυξη του κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος που θα προωθήσει την εφαρμογή της κλιματικής τεχνολογίας, ήτοι της πράσινης ή καθαρής τεχνολογίας, περιορίζοντας ει δυνατόν τις επιπτώσεις της ανθρωπογενούς δραστηριότητας στο περιβάλλον και μειώνοντας το ανθρακικό αποτύπωμα με επενδύσεις φιλικές προς το κλίμα.

Σύνοψη στοιχείων δράσης

Τίτλος Δράσης	«Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)
Συνολική διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη	20.000.000€
Ελάχιστος / μέγιστος προϋπολογισμός επένδυσης που λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό της ενίσχυσης	Από 20.000€ έως 150.000€
Βασικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών	• Κτιριακές εγκαταστάσεις • Έργα διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου • Μηχανήματα- Εξοπλισμός • Λοιπός εξοπλισμός • Μεταφορικά μέσα • Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών • Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των λοιπών κατηγοριών)
Δείκτες	• RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές) • RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις • RCO05 - Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται. • RCR01 - Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες
Καθεστώς ενίσχυσης	Καν. Ε.Ε 2023/2831 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (de minimis)
Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων	Μη επιστρεπτέα επιχορήγηση
Μέγιστη διάρκεια υλοποίησης του Φυσικού & Οικονομικού Αντικειμένου του Επενδυτικού Σχεδίου	Δεκαοχτώ (18) μήνες από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).
Διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων	Συγκριτική
Δικαιούχοι	Επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει το Κεφάλαιο 4 «Δικαιούχοι – Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής»
Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ)	ΕΦΕΠΑΕ

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η νομική βάση της δράσης είναι:

1. Η C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία.
2. Ο Ν.4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις » όπως ισχύει.
3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.

4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.
5. Την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής, CCI 2021EL16JTPR001/ 16.6.2022, για την έγκριση του προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» για στήριξη από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» στην Ελλάδα.
6. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (ΟJ EL L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας
7. Ο Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
8. Ο Ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
9. Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
10. Το από 14.11.2022 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΕΥΘΥ με θέμα: «ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΔΕ 2021-2027 (Α' ΜΕΡΟΣ).
11. Η υπ' αριθ. 114947/1-12-2022 (ΦΕΚ 6132/Β/01-12-2022) Υπουργική Απόφαση με θέμα «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027», όπως ισχύει.
12. Η υπ' αριθ. 110565/22-11-22 (ΦΕΚ 5958/Β/22-11-2022) Υπουργική Απόφαση «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))», όπως τροποποιήθηκε με τη με Α.Π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958).
13. Η με Α.Π. 5483/20.01.2023 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών - Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ 390/Β/30-01-2023).
14. Η με Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10-2-2023 Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (franchise).
15. Την υπ' αριθ. 72013/ 07-08-2023 (ΑΔΑ: 6Ι5ΘΗ-ΙΝΜ) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» και ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης Πράξεων κρατικών ενισχύσεων».

16. Η από 12.12.2023 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027», με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των πράξεων της/ων Προτεραιότητας (ων), όπως περιγράφονται και εξειδικεύονται στο συνημμένο στην πρόσκληση έγγραφο.
17. Η με αρ. πρωτ.. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ «Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) - Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β' 6936).
18. Το με αρ. 29239 ΕΞ ΕΥΚΕ-ΧΕ170_19-2-2026 (ΑΔΑ Ψ20ΠΗ-ΟΡ0) έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα "Παροχή οδηγιών για τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και τη λειτουργία του ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας".

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

2.1 ΣΥΝΟΨΗ ΔΡΑΣΗΣ

Η δράση «Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών επιχειρήσεων στις νησιωτικές περιοχές του Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 («Επιχειρώ Πράσινα»)) στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας υφιστάμενων, πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων στα **μικρά νησιά** (σύμφωνα με τα ΕΣΔΙΜ του ΔΑΜ) **με πληθυσμό έως 3.100 κατοίκους** (όπου ορίζεται ως όριο φορολογικής διαφοροποίησης βάσει του ν.4172/2013), σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του έτους 2021. Μέσω της δράσης αυτής επιδιώκεται η ανταπόκριση στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της μεταλινιτικής εποχής και στην βελτίωση της θέσης τους στην εγχώρια και διεθνή αγορά με απώτερο στόχο την εξασφάλιση υφιστάμενων θέσεων εργασίας και την δημιουργία νέων.

Η δράση ενθαρρύνει επενδυτικά σχέδια που στοχεύουν στην αξιοποίηση και ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογιών, σύγχρονων και καινοτόμων διαδικασιών και μέσων στην παραγωγική διαδικασία, στην αναβάθμιση των παραγόμενων προϊόντων ή/και παρεχόμενων υπηρεσιών και των εν γένει δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και των ενεργειών οι οποίες αξιοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες, υποδομές και βέλτιστες πρακτικές σε θέματα ενεργειακής αναβάθμισης.

Μέσω της δράσης θα δοθεί έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Οι εν λόγω τομείς προτεραιότητας, καθώς και τα πεδία παρέμβασης αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

Τομέας	Περιοχές Παρέμβασης
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΥΣΙΔΑ	Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων
	Διατροφή, Υγεία, Καταναλωτές
	Ασφάλεια τροφίμων
	Βιομηχανία Τροφίμων 4.0 - Τεχνολογίες Μεταποίησης
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	Τεχνολογίες διαχείρισης δεδομένων και πληροφοριών
	Έξυπνα δίκτυα & Υπηρεσίες
	Τεχνητή Νοημοσύνη (TN)
	Αλληλεπίδραση ανθρώπων & μηχανών
	Έξυπνη, ψηφιοποιημένη βιομηχανία και μεταποίηση

Τομέας	Περιοχές Παρέμβασης
	Ρομποτική
	Εξαρτήματα και συστήματα
	Ασφάλεια σε Ψηφιακό περιβάλλον και Καταναεμημένα έμπιστα συστήματα δεδομένων, εγγραφών και συναλλαγών
	Κβαντικοί υπολογιστές και κβαντικές τεχνολογίες
ΒΙΟΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑ ΦΑΡΜΑΚΑ	Ανάπτυξη υπεργενόσημων προϊόντων, φαρμακευτικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (added value medicines – χημικά μόρια, βιομοειδή, ραδιοφάρμακα, φαρμακευτικά προϊόντα φυσικής προέλευσης) και βελτιστοποίηση υφιστάμενων προϊόντων.
	Ανάπτυξη συνδυαστικών προϊόντων (drug - device combination products), τεχνολογιών χορήγησης φαρμάκων και συνδυασμός τεχνολογιών σε στοχευμένες θεραπευτικές λύσεις.
	Κλινική Έρευνα, επανοποθέτηση / επαναστόχευση γνωστών φαρμακευτικών μορίων σε νέες θεραπευτικές ενδείξεις ή και σε νέους πληθυσμούς (ενδείξεις χρόνιων νοσημάτων, παιδιατρικών και γηριατρικών πληθυσμών κλπ.).
	Φαρμακευτικά προϊόντα, λειτουργικά τρόφιμα, συμπληρώματα διατροφής & καλλυντικά βασισμένα σε πρώτες ύλες από Ελληνικά φυτά (χερσαία & θαλάσσια), θαλάσσιους οργανισμούς και μικροοργανισμούς. Αξιοποίηση της ελληνικής βιοποικιλότητας.
	Ηλεκτρονική Υγεία: Υπηρεσίες & Συστήματα για Ασθενείς/Πολίτες & Επαγγελματίες Υγείας
	Ανάπτυξη ζωικών προτύπων ανθρώπινων ασθενειών και διαδικασιών/ συστημάτων στα πλαίσια προ-κλινικών δοκιμών φαρμάκων και ανακάλυψη βιοδεικτών.
	Ιατρική ακριβείας: ανάδειξη, επιβεβαίωση και αξιοποίηση νέων θεραπευτικών στόχων, μέσων και βιοδεικτών για την ανάπτυξη εξατομικευμένων διαγνωστικών και θεραπευτικών προσεγγίσεων.
	Ανάπτυξη και Κλινική Επικύρωση Καινοτόμων Ιατροτεχνολογικών Προϊόντων.
	Ανάπτυξη και Κλινική Επικύρωση Καινοτόμων In-Vitro Διαγνωστικών Προϊόντων.
	Αναδυόμενες τεχνολογίες στον τομέα Υγείας και Φάρμακα.
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, αλυσίδων αξίας για την ανάδειξη, προστασία και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς ή/και για την ενίσχυση και προβολή του ελληνικού πολιτισμού με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Τουρισμού ή/και των Δημιουργικών Βιομηχανιών.
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, αλυσίδων αξίας για την ενίσχυση και προβολή του Ελληνικού Τουρισμού με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Πολιτισμού ή/και των Δημιουργικών Βιομηχανιών.
	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ: Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών, εργαλείων, εφαρμογών, αλυσίδων αξίας για την ενίσχυση και προώθηση των εγχώριων Δημιουργικών Βιομηχανιών με ενδεχόμενες συνέργειες με τους υποτομείς του Πολιτισμού ή/και του Τουρισμού.
ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση ενέργειας
	Ενέργεια από ΑΠΕ
	Αποθήκευση Ενέργειας
	Τεχνολογίες και συστήματα Υδρογόνου και κλιματικά ουδέτερων καυσίμων
	Έξυπνα δίκτυα – απόκριση ζήτησης – αποκεντρωμένη παραγωγή
	Ορυκτά καύσιμα – Μείωση Επιπτώσεων
	Έξυπνες κοινότητες/ πόλεις χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης και σχεδόν μηδενικών εκπομπών
	Ενέργεια και Μεταφορές
	Ενέργεια και Αγροτικός Τομέας/Περιβάλλον
	Λοιπές διατομεακές παρεμβάσεις
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Διαχείριση αποβλήτων
	Υγεία Εδαφών και Υδάτων
	Ατμοσφαιρική ρύπανση
	Προστασία, ανάδειξη και αειφόρος διαχείριση της βιοποικιλότητας
	Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
	Περιβαλλοντικά Παρατηρητήρια - Οικοσυστημική προσέγγιση βιώσιμης Ανάπτυξης
	Κυκλική Οικονομία / Στρατηγικές, Επιχειρησιακά Μοντέλα
	Βιομηχανική Συμβίωση / Δευτερογενείς Πρώτες Ύλες

Τομέας	Περιοχές Παρέμβασης
ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	Οικολογικός Σχεδιασμός Προϊόντων για ασφάλεια και αειφορία
	Διατομεακές Παρεμβάσεις
	Διεργασίες, εξοπλισμός & συστήματα για τη μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη βιομηχανική παραγωγή
	Διεργασίες, εξοπλισμός & συστήματα για μετάβαση στη ψηφιοποιημένη βιομηχανική παραγωγή
	Αναδιαμορφώσιμα συστήματα παραγωγής & αλυσίδες προστιθέμενης αξίας
	Υλικά, διεργασίες, διατάξεις & συστήματα παραγωγής για την κυκλική οικονομία & τη βιομηχανική συμβίωση
	Υλικά, διατάξεις και τεχνολογίες για εφαρμογές στην υγεία
	Υλικά, διεργασίες και διατάξεις για παραγωγή, μεταφορά και αποθήκευση ενέργειας
	Υλικά και διεργασίες για αειφορία στις βιομηχανικές και κτηριακές κατασκευές, υποδομές και πολιτιστική κληρονομιά
	Υλικά, επιστρώσεις, τεχνολογίες κατεργασίας επιφανειών
	Πρώτες ύλες, βιομηχανικά υλικά, υλικά συσκευασίας, προϊόντα ευρείας κατανάλωσης - Διεργασίες παραγωγής
	Υλικά και διατάξεις για εφαρμογές μεταφορών, διαστήματος, ασφάλειας & τηλεπικοινωνιών
	Νανοτεχνολογία, νανοηλεκτρονική, φωτονική
	Ενίσχυση του συστήματος εμπορευματικών μεταφορών κι εφοδιαστικής αλυσίδας με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της ανταγωνιστικότητας
	Ανάπτυξη ευφύων υποδομών και συστημάτων και υπηρεσιών υποδομών
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ & ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	Πράσινες Μεταφορές - Αειφορία και βιωσιμότητα στις μεταφορές
	Ενίσχυση της διατροφικότητας και της αυτονομίας στις μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων
	Αύξηση της προσβασιμότητας και της εδαφικής συνοχής του Ελλαδικού χώρου
	Αναδυόμενες Τεχνολογίες στον τομέα των Μεταφορών και της Εφοδιαστικής Αλυσίδας – 4η Βιομηχανική επανάσταση
	Αστικές Μεταφορές Επιβατών και Εμπορευμάτων
	Σύγχρονες Μεγάλες Εμπορευματικές Εγκαταστάσεις και Κέντρα Αποθήκευσης
	Στρατηγικές και Εργαλεία - Επιμόρφωση /Επανεκπαίδευση /Εξειδίκευση

Οι επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας με αναλυτικούς ΚΑΔ αλλά και αυτοί που χαρακτηρίζονται τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, αποτυπώνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ).

Με τη συγκεκριμένη Δράση επιδιώκεται:

- ✓ Ενίσχυση όλων των δραστηριοτήτων, με έμφαση στους τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης.
- ✓ Βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας.
- ✓ Αναβάθμιση των επιχειρήσεων με τεχνολογίες αιχμής, με εξελιγμένα ψηφιακά συστήματα, η κάλυψη αναγκών σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- ✓ Υιοθέτηση σύγχρονων τεχνολογιών και υποδομών με στόχο αποδοτικότερη ενεργειακή διαχείριση, εξοικονόμηση πόρων και βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.
- ✓ Μεταρρύθμιση των τοπικών οικονομιών και στροφή προς την παραγωγή και διάθεση νέων, διαφοροποιημένων ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.
- ✓ Στήριξη των επιχειρήσεων και εν γένει των περιοχών που πλήττονται από τις επιπτώσεις της μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις νέες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις.
- ✓ Συγκράτηση ή/και Αύξηση των θέσεων απασχόλησης.

2.2 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε **20.000.000€** και θα διατεθεί στις επιχειρήσεις που θα υλοποιήσουν επενδυτικό σχέδιο στις επιλέξιμες γεωγραφικές περιοχές ως εξής:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
2021-2027

Περιφέρεια	Προτεραιότητα	Υφιστάμενες
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	5Α	19.400.000 €
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και Κρήτης	1	600.000 €

Η ΔΑ δύναται να προβεί σε ανακατανομή μεταξύ των Γεωγραφικών Περιοχών Παρέμβασης (Περιφέρειες, Περιφερειακές Ενότητες, Δήμοι) καθώς και μεταξύ των προτεραιοτήτων ή/και να τροποποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης, εφόσον μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολών ή/και την περάτωση της διαδικασίας αξιολόγησης, προκύψουν αυξημένες απαιτήσεις, σε κάποια ή κάποιες από τις ως άνω Γεωγραφικές Περιοχές Παρέμβασης ή προτεραιότητες, με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων και τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών εφαρμογής του Προγράμματος και της Πρόσκλησης. Επίσης, η ΔΑ δύναται να προχωρήσει σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δικαιούχους, μέσω του ιστότοπου <http://www.eydam.gr>, του www.eferae.gr και λοιπών πρόσφορων ενεργειών. Τέλος η ΔΑ δύναται να κάνει χρήση της δυνατότητας υπερδέσμευσης εντός των ορίων που προβλέπονται στο Ν. 4914/2022 και στο Πρόγραμμα.

Η Δημόσια Δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνική Συμμετοχή. Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης είναι ένα χρηματοδοτικό μέσο στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, το οποίο αποσκοπεί στην παροχή στήριξης σε εδάφη που αντιμετωπίζουν σοβαρές κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις λόγω της μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα. Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης θα διευκολύνει την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, της οποίας στόχος είναι να καταστήσει την ΕΕ κλιματικά ουδέτερη έως το 2050.

Το ΤΔΜ αποτελεί βασικό εργαλείο για τη στήριξη των εδαφών που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα και για να αποφεύγεται η αύξηση των περιφερειακών ανισοτήτων. Κύριος στόχος του είναι να αμβλύνει τις επιπτώσεις της μετάβασης, χρηματοδοτώντας τη διαφοροποίηση και τον εκσυγχρονισμό της τοπικής οικονομίας και μετριάζοντας τις αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση. Προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης στηρίζει επενδύσεις σε τομείς όπως η ψηφιακή συνδεσιμότητα, οι τεχνολογίες καθαρής ενέργειας, η μείωση των εκπομπών, η αναζωογόνηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων, η απόκτηση νέων δεξιοτήτων από τους εργαζόμενους και η τεχνική βοήθεια.

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, υπαγωγή, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρονίων υποχρεώσεων κλπ.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), η πρόσβαση στο οποίο παρέχεται στους δυνητικούς δικαιούχους της Δράσης μέσω της ιστοσελίδας <https://app.opske.gr/> και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων να υποβάλλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την ΕΥΔ/ΕΦ (π.χ. αιτήματα χρηματοδότησης, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου/τροποποίησης κλπ).

3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
2021-2027

Η παρούσα Δράση υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ) με Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (ΕΦ) τον ΕΦΕΠΑΕ. Ο ΕΦΕΠΑΕ είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με αντικείμενο τη Διαχείριση Κρατικών Ενισχύσεων και στόχο την παροχή, προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή, υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης Δράσεων Ενισχύσεων του εκάστοτε Προγράμματος.

4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

«Δικαιούχος» χαρακτηρίζεται το νομικό πρόσωπο (Επιχείρηση) που φέρει την ευθύνη για την έναρξη και την υλοποίηση πράξης, έναντι της ΕΥΔΑΜ, καθώς και για την καλή εκτέλεση του έργου. Δικαιούχοι, που δύνανται να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, είναι υφιστάμενες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ της παρούσας πρόσκλησης, που θα υλοποιήσουν επενδυτικό σχέδιο που θα σχετίζεται με τουλάχιστον μια από τις επιλέξιμες δραστηριότητες, δηλαδή τουλάχιστον έναν από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της παρούσας πρόσκλησης.

Ως υφιστάμενες νοούνται οι επιχειρήσεις που κατά την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, διαθέτουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις (για τις οποίες έχουν υποβληθεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα).

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης:

- χρηματοπιστωτικοί και ασφαλιστικοί οργανισμοί, δημόσιες επιχειρήσεις, δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και εταιρείες στον οποίων το κεφάλαιο συμμετέχουν ή τα δικαιώματα ψήφου κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι ΟΤΑ και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού (καθώς και επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτές, ως κύριοι εταίροι). Επίσης, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης πάσης φύσεως αθλητικοί σύλλογοι, σωματεία, αθλητικές ανώνυμες εταιρείες.
- εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις

Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής Δικαιούχων

1. Να υποβάλλουν μια και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά Α.Φ.Μ.
2. Να έχουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις.
3. Να δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια και να πραγματοποιήσουν επένδυση αποκλειστικά σε μια (1) εγκατάσταση εντός των γεωγραφικών ορίων των παρακάτω περιοχών:

ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ
ΝΗΣΟΣ ΘΥΜΑΙΝΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΗΡΩΙΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΨΑΡΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΨΑΡΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
ΝΗΣΟΣ ΘΗΡΑΣΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΦΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ (ΙΟΣ)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΗΤΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΚΙΝΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ
ΝΗΣΟΣ ΤΕΛΕΝΔΟΣ
ΝΗΣΟΣ ΨΕΡΙΜΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΙΨΩΝ
ΝΗΣΟΣ ΑΡΚΟΙ
ΔΗΜΟΣ ΗΡΩΙΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΣΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΝΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΘΝΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΙΣΥΡΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΙΜΩΛΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΡΙΦΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΙΦΝΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΜΟΡΓΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΟΝΟΥΣΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΟΝΟΥΣΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΧΟΙΝΟΥΣΣΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΧΟΙΝΟΥΣΣΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ (ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΙΣΤΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΤΗΛΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΛΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΜΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΑΥΔΟΥ

4. Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο να αφορά σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της πρόσκλησης, στον οποίο οι δικαιούχοι θα πρέπει να δραστηριοποιούνται **πριν** την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (δηλαδή τον εν λόγω ΚΑΔ θα πρέπει να τον διαθέτουν **πριν** την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και αυτός να εμφανίζεται στους ΚΑΔ της επιχείρησης που θα αντληθούν στην ηλεκτρονική αίτηση από την ΑΑΔΕ).
5. Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου να είναι μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο που ορίζεται στην ενότητα 6.3. *Προϋπολογισμός & Διάρκεια υλοποίησης* της παρούσας.
6. Να έχουν την ιδιότητα της Πολύ Μικρής ή Μικρής Επιχείρησης όπως ορίζεται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 και σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Καν. Ε.Ε. 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ της παρούσας).
7. Να λειτουργούν με μια από τις παρακάτω νομικές μορφές:
 - Ατομική Επιχείρηση
 - Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.)
 - Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.)
 - Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.) κατά μετοχές
 - Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
 - Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Μ.Ε.Π.Ε.)
 - Ιδιότυπος Μεταφορική Εταιρία ΕΠΕ (Ι.Μ.Ε. Ε.Π.Ε.)
 - Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)
 - Ιδιότυπος Μεταφορική Εταιρία Μονοπρόσωπη ΕΠΕ (Ι.Μ.Ε. Μ.Ε.Π.Ε.)
 - Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία (Μ.Α.Ε.)
 - Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.)
 - Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Μ.Ι.Κ.Ε.)
 - Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4430/2016 ως ισχύει (ΚΟΙΝ.ΣΕΠ)
 - Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.)
 - Αστικός Συνεταιρισμός Κερδοσκοπικός
 - Αστικός Συνεταιρισμός Απεριόριστης Ευθύνης
 - Αστικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης ευθύνης
 - Αστικός Συνεταιρισμός Μη Κερδοσκοπικός
 - Ναυτιλιακή Εταιρεία Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.)
 - Υποκατάστημα Αλλοδαπής Εταιρείας
8. Να τηρούν Απλογραφικά ή Διπλογραφικά βιβλία του Ν.4308/2014, όπως ισχύει.
9. Να πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2023/2831 (ΟJ L 15.12.2023) (De Minimis) στον οποίο στηρίζεται η Δράση. Πιο συγκεκριμένα, κατά την ημερομηνία παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του εννόμου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης ανεξαρτήτως της ημερομηνίας καταβολής της ενίσχυσης ή σσονος σημασίας στην επιχείρηση,

το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De Minimis) που έχει λάβει σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 300.000€ (για κάθε νέα χορήγηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκαν κατά τα προηγούμενα 3 έτη σε κυλιόμενη βάση). Σε περίπτωση υπέρβασης του σχετικού ανώτατου ορίου με τη χορήγηση της νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.

10. Να δεσμευτούν ότι το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου ή/και οι επιμέρους δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης:
- Δεν έχουν χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
 - Δεν αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες επενδυτικού σχεδίου σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
 - Εφόσον λάβει χώρα έγκριση και για το διάστημα εκείνο που αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες του προς υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου, δεν θα υποβληθούν προς ένταξη ή πιστοποίηση σε επενδυτικό σχέδιο άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.

Εξαιρούνται της ανωτέρω απαίτησης/δέσμευσης οι αιτήσεις / εγκρίσεις χρηματοδότησης που αφορούν χρηματοδοτικά προϊόντα (δάνεια ή εγγυήσεις) που υλοποιούνται με εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, τα οποία δύναται συμπληρωματικά να χρηματοδοτούν το ίδιο επενδυτικό σχέδιο, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.

11. Να δεσμευτούν ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτές αναφέρονται αναλυτικά στον «Πίνακα για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης» (Παράρτημα Χ).
12. Να δεσμευτούν ότι κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα προασπίσουν την ισότητα των φύλων και θα αποτρέψουν κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
13. Να δεσμευτούν ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ανάλογα με το είδος και τη φύση της προτεινόμενης Πράξης, θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες παρεμβάσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία (ΑμΕΑ) στις κτιριακές υποδομές, στις υπηρεσίες και στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. Παράρτημα ΧΙ «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»).
14. Να υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση χρηματοδότησης, η οποία να συνοδεύεται από το σύνολο των αναγκαίων στοιχείων και δικαιολογητικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ενότητα 8 «Διαδικασία υποβολής αίτησης χρηματοδότησης» της παρούσας.
15. Να προσκομίσουν **αποδεικτικά διαθεσιμότητας κεφαλαίων σε ποσοστό τουλάχιστον 30% του Συνολικού Π/Υ** του Επενδυτικού Σχεδίου.
16. Η αίτηση χρηματοδότησης να περιέχει δαπάνες που συνδέονται με τις υποκατηγορίες που χαρακτηρίζονται ως δαπάνες που συμβάλλουν στην Προστασία του Περιβάλλοντος και την Εξοικονόμηση Ενέργειας (Πράσινες Τεχνολογικές Λύσεις), σε ποσοστό **τουλάχιστον 30%**.
17. Να λειτουργούν νόμιμα διαθέτοντας το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (π.χ. γνωστοποίηση / έγκριση λειτουργίας, απαλλαγή από άδεια λειτουργίας βάση της ΥΑ 12684/92/2014, υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας βάση της ΥΑ 483/35/Φ.15/2012, άδεια λειτουργίας κλπ.). Στην περίπτωση που η άδεια έχει λήξει χρονικά,

κατά το στάδιο της υποβολής απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής αίτησης έκδοσης ή οποιουδήποτε εγγράφου τεκμαίρει την έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης (π.χ. Ερωτηματολόγιο υποβεβλημένο στο ΟΠΣ-ΑΔΕ (<https://openbusiness.mindev.gov.gr/> ή γνωστοποίηση / έγκριση εγκατάστασης ή Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) κτλ.). Οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, θα πρέπει να υποβάλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου, στην οποία θα δηλώνεται ότι δεν απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής από την σχετική υποχρέωση.

18. Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους εντολή ανάκτησης ενίσχυσης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής ένωσης, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
19. Να μην έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης ή να μην το έχουν υλοποιήσει πλήρως πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.
20. Να τηρούν τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
21. Να δεσμευτούν ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40, παρ. 1, του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017).
22. Να έχουν εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), ως ισχύει.
23. Να μην βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
24. Η αίτηση χρηματοδότησης να συγκεντρώνει **κατ' ελάχιστο συνολική βαθμολογία 65** στα κριτήρια που αναφέρονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ. Επισημαίνεται ότι δεν είναι επιτρεπτή η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ αν δεν καλύπτεται η παραπάνω προϋπόθεση.
25. Να δεσμευτούν ότι **θα προχωρήσουν σε αύξηση της απασχόλησης** κατά την διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, **η οποία εφόσον διατηρηθεί για ένα έτος θα προσauξήσει τις Ε.Μ.Ε. κατά τουλάχιστον μισή (0,5) μονάδα** (σε σχέση με την απασχόληση του έτους 2024).
26. Να δεσμευτούν ότι θα διατηρήσουν την αύξηση που θα δηλώσουν και η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο βαθμολόγησης της αίτησης, τουλάχιστον για **ένα έτος** μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης.
27. Το επενδυτικό σχέδιο να μην εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθ. 9 του Καν. (ΕΕ) 1056/2021 (ΤΔΜ) και **να μην αφορά την αύξηση δυναμικότητας τουριστικών καταλυμάτων όλων των τύπων** (κύρια, μη κύρια ξενοδοχειακά του Ν. 4276/2014, όπως ισχύει καθώς και κάθε άλλη μορφή όπως π.χ. βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων μέσω των ψηφιακών πλατφορμών στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού κ.ά).

Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους. Η μη ικανοποίηση τουλάχιστον μίας ή περισσότερων εξ' αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου και συνεπώς λόγο που συνιστά αδυναμία υποβολής της αίτησης ή/και απόρριψης αυτής.

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται η συστέγαση επιχειρήσεων, ώστε να μην είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Με τον όρο συστέγαση νοείται η εγκατάσταση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε ίδιο, μη διακριτό χώρο με άλλη επιχείρηση.

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων όπου είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση, θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης.

- Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον κανονισμό 2023/2831 με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.
- Για την εξέταση της δυνατότητας ενίσχυσης επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise) (Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10.02.2023) – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ.
- Δεν γίνονται δεκτές επιχειρήσεις με τόπο υλοποίησης την κατοικία του Δικαιούχου (κύρια ή δευτερεύουσα). Τα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να υλοποιηθούν σε αυτοτελή / διακριτό επαγγελματικό χώρο.

Όσον αφορά τον Καν. (ΕΕ) 2023/2831 Επισημαίνονται τα εξής:

Ως «Ενιαία επιχείρηση» ορίζεται για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, το σύνολο των επιχειρήσεων που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται επίσης ενιαία επιχείρηση.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον τυχόν νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το ανώτατο όριο που προβλέπεται στην παρ.2 του άρθρου 3 του Καν.(ΕΕ) 2023/2831, ήτοι ο ποσό των 300 000 EUR σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες. Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι

ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

- Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού ΕΕ 2023/2831 μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής.
- Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού ΕΕ 2023/2831 μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής (22) και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής (23) μέχρι το σχετικό ανώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού.
- Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΕ 2023/2831 με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν χορηγούνται για συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες ή δεν μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρεύονται με άλλες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφασης που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ) της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Επισημαίνεται επιπλέον ότι, σύμφωνα με το Πεδίο Εφαρμογής του καν. Ε.Ε. 2023/2831:

Ο Κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, εκτός από:

- α) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας·
- β) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά·
- γ) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων·
- δ) τις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i. όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις·
 - ii. όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·
- ε) τις ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις

εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα·

- στ) τις ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στις παραπάνω περιπτώσεις α), β), γ) ή δ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι τα οικεία κράτη μέλη διασφαλίζουν, με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσων σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Τονίζεται, ότι **εξαιρείται** επιπρόσθετα κάθε δραστηριότητα για την **αύξηση δυναμικότητας τουριστικών καταλυμάτων** όλων των τύπων (κύρια, μη κύρια ξενοδοχειακά του Ν. 4276/2014, όπως ισχύει καθώς και κάθε άλλη μορφή όπως π.χ. βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων μέσω των ψηφιακών πλατφορμών στο πλαίσιο της οικονομίας του διαμοιρασμού κ.ά)

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – Π/Υ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται **η ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης της Δράσης**. Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από την έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών είτε μετά από το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας υλοποίησης δεν είναι επιλέξιμες.

Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, ήτοι **δεκαοχτώ (18) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).

Το επενδυτικό σχέδιο και κάθε επί μέρους δαπάνη του, για να είναι επιλέξιμο, θα πρέπει τεκμηριωμένα να συνδέεται με τον/τους επιλέξιμο/ους ΚΑΔ του επενδυτικού σχεδίου (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ)).

Κατά τη διαμόρφωση του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών καθώς η τήρηση των ορίων που τίθενται στον παρακάτω πίνακα:

α/α	Κατηγορία Δαπάνης	Κωδικός Κατηγορίας Δαπάνης	Δαπάνη	Είδος/Όρια Δαπάνης
2	Δαπάνες Εξοπλισμού & Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων	02.20	Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός	
		02.17	Συστήματα αυτοματισμού και ειδικά συστήματα πληροφορικής	
		02.19	Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου	

α/α	Κατηγορία Δαπάνης	Κωδικός Κατηγορίας Δαπάνης	Δαπάνη	Είδος/Όρια Δαπάνης
		02.06	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης	
		02.05	Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης Ενέργειας	<u>Πράσινες Τεχνολογικές Λύσεις</u> Υποχρεωτική δαπάνη για την Προστασία του Περιβάλλοντος και την Εξοικονόμηση Ενέργειας. Τουλάχιστον μία εκ των πέντε (5) υποκατηγοριών και τουλάχιστον 30% του επιχορηγούμενου Π/Υ. Τα Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα είναι επιλέξιμα έως 50.000 € και έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ.
		02.22	Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας	
		02.23	Εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)	
		02.24	Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα	
3	Δαπάνες για Κτίρια, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο	03.10	Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του Περιβάλλοντος την Εξοικονόμηση Ενέργειας, Ύδατος και Επεξεργασίας Αποβλήτων	
		03.13	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	
4	Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	04.11	Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	έως 4.000 €
		04.24	Πιστοποίηση και συμμόρφωση προϊόντων σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε.	έως 5.000 € ανά πρότυπο
		04.25	Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα	έως 5.000 € ανά διαχειριστικό σύστημα
		04.27	Δαπάνες Προβολής και Εξωστρέφειας	έως 10.000 €
		04.28	Συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις	έως 6.000€ ανά έκθεση
		04.29	Τεχνικές Μελέτες απαραίτητες συνδεδεμένες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου	έως 10.000 €
9	Έμμεσες Δαπάνες	09.01	Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου)	Υποχρεωτική 7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του Επ. Σχεδίου

Κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης και επί του τελικά πιστοποιούμενου Π/Υ αυτής:

- ☞ Θα πρέπει να τηρείται η υλοποίηση δαπανών για την προστασία του Περιβάλλοντος και την Εξοικονόμηση Ενέργειας σε ποσοστό τουλάχιστον 30%. Σε περίπτωση που δεν πιστοποιηθούν δαπάνες αθροιστικού ύψους 30% τότε το ποσοστό της Δ.Χ. θα μειώνεται ανάλογα προκειμένου να τηρείται η ποσόστωση του 30% των προαναφερθέντων δαπανών επί του επιχορηγούμενου Π/Υ.
- ☞ Θα πρέπει να τηρείται το ποσοστό 7% των έμμεσων δαπανών επί των τελικά πιστοποιημένων άμεσων δαπανών

Κατά τα λοιπά, θα ελέγχεται μόνο η τήρηση των εγκεκριμένων επιχορηγούμενων ποσών ανά κατηγορία δαπάνης.

Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην Υπουργική Απόφαση 114947/29.11.2022 (ΦΕΚ 6132/Β/01.12.2022) «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027 Σε περίπτωση έγκρισης

του σχεδίου, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να:

- ✓ είναι επιλέξιμες,
- ✓ είναι εύλογες ως προς το κόστος,
- ✓ συνδέονται με τις περιοχές παρέμβασης,
- ✓ συνάδουν με την δηλωμένη(ες) δραστηριότητα(ες) επένδυσης,
- ✓ έχουν υλοποιηθεί/εξοφληθεί/παραδοθεί (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο) εντός της περιόδου επιλεξιμότητας υλοποίησης των δαπανών,
- ✓ τεκμηριώνονται με τα κατάλληλα παραδοτέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ,
- ✓ συνδέονται με δραστηριότητα(ες) της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (εφόσον έχει δηλωθεί τέτοια ως ΚΑΔ επένδυσης και η αίτηση έχει βαθμολογηθεί γι' αυτό), σε διαφορετική περίπτωση θα γίνεται αναβαθμολόγηση της πρότασης.

6.2 ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

A. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, νέων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, απαραίτητου για την λειτουργία της επιχείρησης και την εξασφάλιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι υποκατηγορίες των δαπανών μπορεί, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, να περιλαμβάνουν δαπάνες που αφορούν σε:

- Παραγωγικό & Μηχανολογικό Εξοπλισμό

- Προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία, νέων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού για τους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης προϊόντων, χώρους παροχής υπηρεσιών και χώρους διοίκησης της επιχείρησης.
- Προμήθεια μηχανημάτων έργου, ηλεκτροκίνητων ή χειροκίνητων ανυψωτικών περονοφόρων.
- Προμήθεια εξοπλισμού που προορίζεται για εργαστηριακές μετρήσεις, δοκιμές, αναλύσεις, ποιοτικό έλεγχο, διασφάλιση ποιότητας/συμμόρφωσης με διάφορα πρότυπα.
- Προμήθεια λοιπού εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την δραστηριότητα της επιχείρησης.

- Συστήματα αυτοματισμού και ειδικά συστήματα πληροφορικής

- Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων και λογισμικών αυτοματισμού της παραγωγικής διαδικασίας.

- Ψηφιακό εξοπλισμό γραφείου

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση ψηφιακού εξοπλισμού, όπως:

- Σταθερούς υπολογιστές
- Φορητούς υπολογιστές
- Περιφερειακά (keyboard, mouse, ups)
- Ψηφιακό τηλεφωνικό κέντρο
- Πολυμηχανήματα (εκτυπωτής, σαρωτής)
- Εξοπλισμός τηλεδιασκέψεων (ηχεία, headset, κάμερα)
- Διαδραστικοί πίνακες και τηλεχειριστήριο παρουσίασης

- Εξοπλισμός εξυπηρετητών (servers) που συνοδεύουν τη λειτουργία εφαρμογών εντός της επιχείρησης
- Συστήματα ψηφιακής προβολής
- Αναγνώστες barcode και εκτυπωτής ένδειξης barcode
- Φορητά μέσα αποθήκευσης δεδομένων (σκληρός δίσκος)

Γενικές Επισημάνσεις για την Κατηγορία Δαπανών Ψηφιακού εξοπλισμού γραφείου

Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να είναι σύγχρονης τεχνολογίας.

- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την προμήθεια / χρήση εξοπλισμού, υπό καθεστώς υπηρεσίας (ενδεικτικά «Equipment-As-A-Service» ή άλλο παρεμφερές αυτού).
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια tablets, κινητών τηλεφώνων και τηλεοράσεων.
- Η αιτούμενη ποσότητα του εξοπλισμού θα πρέπει να δικαιολογείται από το αντικείμενο και τον αριθμό των απασχολούμενων στην επιχείρηση.

• Λοιπό Εξοπλισμό επιχείρησης

- Έπιπλα γραφείου.
- Συστήματα ασφαλείας και πυρασφάλειας, κ.λ.π.
- Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη η αναγόμωση υφιστάμενων πυροσβεστήρων.

• Εξοπλισμό για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, εξοπλισμού που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος καθώς και στην εξοικονόμηση ενέργειας.

- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή και ψύξης (πχ αντλίες θερμότητας, κλιματιστικά inverter) καθώς και παροχής ζεστού νερού χρήσης.
- Εξοπλισμός και εγκατάσταση συστημάτων ανάκτησης ενέργειας από τη λειτουργία παραγωγικού και μη παραγωγικού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Αντικατάσταση/εγκατάσταση μονώσεων σωληνώσεων – δικτύων – δεξαμενών για μείωση απωλειών.
- Εγκατάσταση συμπιεστών, ψυκτικών συγκροτημάτων, λεβήτων, φούρνων, κλιβάνων υψηλής ενεργειακής απόδοσης ή / και οικολογικού σχεδιασμού (Ecodesign).
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος EMS για τους χώρους παραγωγής / αποθήκευσης.
- Προμήθεια ηλεκτρικών / ηλεκτρονικών συσκευών (ψυγεία, πλυντήρια πιάτων, πλυντήρια ρούχων, τηλεοράσεις, λαμπτήρες και λάμπες) ενεργειακής σήμανσης **A+ έως A+++** (με βάση την παλαιά ενεργειακή ετικέτα κλίμακας A+++ έως D) ή **C έως A** (με βάση τη νέα ενεργειακή ετικέτα κλίμακας A έως G).
- Προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς εμπορευμάτων και προϊόντων εντός του ευρύτερου χώρου άσκησης δραστηριότητας για επιχειρήσεις logistics ή χονδρικού εμπορίου ή τουριστικού τομέα όπως προμήθεια ηλεκτροκίνητων παντός τύπου (π.χ. τύπου ΚΛΑΡΚ).
- Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος κλιματισμού.
- Αντιστάθμιση άεργου ισχύος ηλεκτρικών καταναλώσεων.
- Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης συστήματος και ελέγχου φωτισμού στους χώρους της επιχείρησης.
- Προμήθεια εξοπλισμού και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης και τη μείωση κατανάλωσης και απώλειας νερού.

- Εγκατάσταση μονάδων φόρτισης ηλεκτροκίνητων μηχανημάτων.
- Εξοπλισμό κυκλικής οικονομίας

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση και εξοικονόμηση πόρων, αξιοποιώντας πρακτικές επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης πρώτων υλών, ώστε η χρήση των υλικών να γίνεται εφικτή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με παράλληλη ελαχιστοποίηση της χρήσης φυσικών πόρων, όπως:

 - Προμήθεια εξοπλισμού και εγκατάσταση μονάδων για τη διαχείριση των υγρών & στερεών αποβλήτων.
 - Προμήθεια εξοπλισμού και εγκατάσταση μονάδων, συστημάτων για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
 - Προμήθεια εξοπλισμού και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης.
 - Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για μείωση κατανάλωσης και απώλειας νερού.
 - Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για Ανακύκλωση, όπως:
 - Κάδους απορριμμάτων μηχανικής αποκομιδής
 - Μεταλλικός συμπιεστής απορριμμάτων (Press-container/Baler)
 - Εξοπλισμός διαχωρισμού και διαλογής ύλης (π.χ. centrifuge separator)
 - Βιομηχανικοί κάδοι κομποστοποίησης οργανικής ύλης
 - Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για Απόβλητα, όπως:
 - Μηχανήματα φόρτωσης και διαλογής αποβλήτων
 - Τεμαχιστές αποβλήτων
 - Εξοπλισμός εσχάρωσης, εξάμμωσης, πρωτοβάθμιας καθίζησης
 - Εξοπλισμός δευτεροβάθμιας επεξεργασίας-μέθοδος ενεργού ιλύος και βιολογικής/χημικής απομάκρυνσης
 - Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για Μείωση ελαττωματικών προϊόντων, όπως:
 - Μηχανήματα x-ray ελέγχου παραγωγής
 - Εξοπλισμός συσσωμάτωσης και αναδιαμόρφωση υλικών (agglomeration machine)
 - Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού βελτιστοποίησης κατανάλωσης υδάτινων πόρων, επανάχρηση νερού, όπως: Συστήματα φιλτραρίσματος νερού (ώσμωση, αφαλάτωση κ.λπ.)
- Εξοπλισμό για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή)
 - Προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού εγκατεστημένης ισχύος έως 10kW, για την κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή) και συστήματος αποθήκευσης ενέργειας, με κατ' ελάχιστο ωφέλιμη χωρητικότητα ίση με την ισχύ του σταθμού για μία ώρα.
 - Έξυπνοι μετρητές ενέργειας και τηλεμετρία (smart metering).
- Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα
 - Επιλέξιμα έως του ποσού των 50.000 €, έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ και με τις κάτωθι προϋποθέσεις:
 - Το μεταφορικό μέσο να είναι καινούργιο, αμεταχειριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης.
 - Το μεταφορικό μέσο να είναι:
 - **αποκλειστικά** ηλεκτρικό
 - επαγγελματικής χρήσης και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εξοπλισμού/υλικών, είτε έως εννέα (9) θέσεων τύπου VAN και να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο.

- Η προμήθεια του να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.
- Η δαπάνη **χρηματοδοτικής μίσθωσης ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων** θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 27 της ΥΑ 114947/01.12.2022 (ΥΑΕΚΕΔ). Εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης λήγει μετά την τελική ημερομηνία έως την οποία λαμβάνονται υπόψη οι πληρωμές στο πλαίσιο της επιδοτούμενης πράξης, θεωρούνται επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες για τα ληξιπρόθεσμα μισθώματα που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή έως την τελική ημερομηνία των πληρωμών στο πλαίσιο της επιδοτούμενης πράξης.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι σχετικές δαπάνες θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- ☞ Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή.
- ☞ Οι εν λόγω δαπάνες θα πρέπει να εγγραφούν στο μητρώο παγίων της επιχείρησης. *Πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται, κατά περίπτωση, στο μητρώο παγίων και δέχεται αποσβέσεις.*
- ☞ Οι δαπάνες προμήθειας περιλαμβάνουν και το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού μέχρι αυτός να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία.
- ☞ Οι δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του για την ομαλή λειτουργία του σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής. Προκειμένου να είναι επιλέξιμα μεμονωμένα εξαρτήματα, αυτά ΔΕΝ θα πρέπει να αποτελούν απλή αντικατάσταση υφιστάμενου εξαρτήματος (ανταλλακτικά) αλλά θα πρέπει να συντελούν σε παραγωγική διαφοροποίηση.
- ☞ Οι δαπάνες συντήρησης και επισκευής εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από την επιχείρηση δεν είναι επιλέξιμες.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού, συναλλαγματικές διαφορές
- συντήρησης, επισκευής υφιστάμενου εξοπλισμού.

Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες μετά ή άνευ υλικών επί κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων για κατασκευή, αναβάθμιση, διαμόρφωση κτιριακών υποδομών, καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της ενισχυόμενης επιχείρησης.

Οι υποκατηγορίες των δαπανών μπορεί, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, να περιλαμβάνουν δαπάνες που αφορούν σε:

- Κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του Περιβάλλοντος και την Εξοικονόμηση Ενέργειας, Ύδατος καθώς και Επεξεργασίας Αποβλήτων όπως:

- Αντικατάσταση κουφωμάτων με νέα υψηλής ενεργειακής απόδοσης
 - Συστήματα σκίασης
 - Συστήματα μηχανικού αερισμού με ανάκτηση θερμότητας
 - Θερμομόνωση κτιρίων
 - Χρήση αβαθούς γεωθερμίας
 - Φυτεμένο δώμα
- Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος
 - Κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, εγκατάσταση δικτύων και ειδικές εγκαταστάσεις, στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης προϊόντων, χώρους παροχής υπηρεσιών, εργαστηριακούς χώρους και χώρους διοίκησης της επιχείρησης.
 - Κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων που αποβλέπουν στη διευκόλυνση πρόσβασης των ΑμΕΑ.
 - Εργασίες βελτίωσης, αναβάθμισης και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.
 - Κτιριακές παρεμβάσεις για την διαμόρφωση των εσωτερικών χώρων π.χ. προβολής, δοκιμής, αποθήκευσης και διάθεσης των προϊόντων της επιχείρησης
 - Διαμόρφωση χώρων εφόσον αποτελούν τμήμα της επένδυσης
 - Κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις κτιριακών εγκαταστάσεων

Οι δαπάνες εργασιών πρέπει να συνοδεύονται από τις προβλεπόμενες από τη κείμενη νομοθεσία άδειες (εφόσον απαιτείται). Επίσης, προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι σχετικές δαπάνες θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξατίας υπολογίζεται από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης) της επένδυσης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται με το 1ο αίτημα πιστοποίησης και πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Ειδικά για ανέγερση κτιρίου, το μισθωτήριο πρέπει να είναι τουλάχιστον δώδεκα (12) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης.

Δεν είναι επιλέξιμες οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες καθώς και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη.

Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

Στην εν λόγω κατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Συμβουλευτική υποστήριξη για την υποβολή της αίτησης και την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου
Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών, παρακολούθησης και διαχείρισης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:
 - Να αφορούν στο χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης.
 - Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.
 - Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση υποβεβλημένη στην ΑΑΔΕ.
- Πιστοποίηση και συμμόρφωση προϊόντων σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε.

- Συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών για την προετοιμασία της επιχείρησης (π.χ τεχνική μετάφραση, ξένη νομοθεσία, ειδικές απαιτήσεις αγοράς για την είσοδο των προϊόντων στην χώρα προορισμού)
 - Δοκιμές και έλεγχοι ποιότητας προϊόντων για συμμόρφωση με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή / και εξωτερικού.
 - Δοκιμές και έλεγχοι ποιότητας για την κατοχύρωση σήματος CE / εξειδικευμένα ευρωπαϊκά ή / και διεθνή σήματα (π.χ ecolabel)
 - Βιομηχανικοί έλεγχοι
 - Συμμόρφωση προϊόντων σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Ενδεικτικά αναφέρονται: CE, EN 15088, EN 998-2, EN 1090-1
 - Οι δαπάνες που σχετίζονται με την πιστοποίηση - συμμόρφωση προϊόντων (συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών και προπαρασκευαστικές ενέργειες και επιθεώρηση και έκδοση πιστοποιητικού) είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης Πιστοποίησης / Σήματος. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση / πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης.
- Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών για την προετοιμασία επιχείρησης, ανάπτυξη, εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος διαχείρισης.
 - Επιθεώρηση και Πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού.
 - Οι δαπάνες που σχετίζονται με την πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών (συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών και προπαρασκευαστικές ενέργειες και επιθεώρηση και έκδοση πιστοποιητικού) είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης Πιστοποίησης / Διαπίστευσης. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση / πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης
- Δαπάνες Προβολής και Εξωστρέφειας
- Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν σε:
- Κόστος προβολής ψηφιακού διαφημιστικού μηνύματος σε τακτική βάση σε κοινωνικά δίκτυα και ιστοσελίδες στην Ελλάδα και σε χώρες προορισμού των προϊόντων (π.χ google ads, facebook ads, instagram ads, youtube κ.ο.κ.)
 - Οργάνωση ή/και εκτέλεση ψηφιακής προβολής (π.χ email marketing, newsletter campaign, web banners, ανάπτυξη ψηφιακού υλικού διαφήμισης)
 - Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπη μορφή.
 - Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού.

- ☞ Οι δαπάνες που σχετίζονται με τις συμβουλευτικές υπηρεσίες ψηφιακής προβολής είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε εφαρμογή από την πλευρά των επιχειρήσεων των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- ☞ Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος για προβολή του διαφημιστικού μηνύματος σε blog, προσωπικές ιστοσελίδες
- ☞ Δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη χρήση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (π.χ. αγορά χρόνου σε ραδιοτηλεοπτικά/τηλεοπτικά μέσα)
- Συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις
 - Επιλέξιμες είναι αποκλειστικά οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης, μεταφοράς εκθεμάτων και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή της επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.
 - ☞ Η συμμετοχή της επιχείρησης σε εμπορικές εκθέσεις επιτρέπεται μόνον με την ιδιότητα του εκθέτη.
 - ☞ Οι εκθέσεις να αφορούν στο χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.
 - ☞ Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης από άλλο φορέα η εν λόγω δαπάνη δε θεωρείται επιλέξιμη.
- Τεχνικές Μελέτες απαραίτητως συνδεόμενες με δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου

Επισημαίνεται, ότι:

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος ανά Πιστοποιητικό Διαχειριστικού Συστήματος είναι 5.000 € και εξετάζεται διακριτά για κάθε πιστοποιητικό το εύλογο του κόστους κατά την διαδικασία επαλήθευσης των δαπανών.

- ☞ Δεν μπορούν να επιδοτηθούν οι δαπάνες για τις υποχρεωτικές από το νόμο πιστοποιήσεις, που είναι απαραίτητες για να εκδοθεί άδεια λειτουργίας
- ☞ Όσα εκ των ανωτέρω σχετίζονται με πιστοποίηση, θα είναι επιλέξιμα μόνο εάν καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης Πιστοποίησης/ Διαπίστευσης.
- ☞ Οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση /πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου.
- ☞ Το κόστος για ανανέωση συστήματος πιστοποίησης δεν είναι επιλέξιμο.

Έμμεσες Δαπάνες

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το Άρθρο 54 του Καν. 1060/2021.

Η εν λόγω κατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.

Τονίζεται ότι στην παρούσα Δράση η κατηγορία δαπάνης «ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ» θα περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στο Ε.Σ. και θα ελέγχεται αυτόματα από το ΟΠΣΚΕ ως ποσοστό των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου του δικαιούχου.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών. Επισημαίνεται, ότι ως έναρξη πραγματοποίησης των δαπανών ορίζεται το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού (π.χ. καταβολή προκαταβολής στον προμηθευτή, σύναψη ιδιωτικού συμφωνητικού / σύμβασης, αποδοχή προσφοράς κτλ.) είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση.
- Δεν θεωρείται επιλέξιμη η δαπάνη αγοράς προκατασκευασμένων οικίσκων τύπου ISO BOX σε καμία κατηγορία δαπανών, ούτε και οι κτιριακές δαπάνες επί υφιστάμενου οικίσκου τύπου ISO BOX.
- Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα. Επίσης, για την πιστοποίηση των δαπανών θα προσκομίζονται όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Για τον έλεγχο των τιμών, ο αρμόδιος ΕΦ και οι Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Ο αρμόδιος ΕΦ και οι Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
- Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τον αρμόδιο ΕΦ και τις Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία, όπως μέθοδοι κοστολόγησης κτιριακών και άλλων κατασκευαστικών εργασιών που θα λαμβάνουν υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων κτιριακών κατασκευών.
- Όλες οι δαπάνες θα εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την επιχείρηση και το επιχειρηματικό σχέδιο. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή/και σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
- Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά συντάσσονται και προσκομίζονται μόνον εφόσον αυτό απαιτείται από τη Φορολογική Νομοθεσία με εξαίρεση τις δαπάνες της κατηγορίας συμβουλευτικών υπηρεσιών όπου η σύνταξη συμφωνητικού είναι υποχρεωτική, καθώς επίσης και η καταχώρηση τους στο Taxisnet.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.ά.), καθώς και τιμολόγια λήψης υπηρεσιών.
- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.
- Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη

κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.

- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού είναι μη επιλέξιμη

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι παρακάτω:

- ☞ Χρεωστικοί τόκοι, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου.
- ☞ Οι δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά, που δεν έχουν εξοφληθεί πριν την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης.
- ☞ Κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις, που επιστρέφουν στο δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο.
- ☞ Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών
- ☞ **Πάσης φύσεως μηχανήματα και εξοπλισμός που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα** (π.χ. πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) **για τη λειτουργία τους**. Σημειώνεται ότι και τα Plug-In Hybrid οχήματα δεν είναι επιλέξιμα, διότι κινούνται και με την χρήση ορυκτών καυσίμων.

6.3 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός εκάστου επενδυτικού σχεδίου μπορεί να κυμαίνεται από **20.000€ έως 150.000€**. Αιτήσεις χρηματοδότησης με υποβαλλόμενο προϋπολογισμό μικρότερο των 20.000€ είναι μη επιλέξιμες και δεν δύνανται να υποβληθούν.

Εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει δαπάνες που αθροιστικά υπερβαίνουν τις 150.000€ το υπερβάλλον ποσό λογίζεται στο σύνολο του ως ιδιωτική συμμετοχή. Επισημαίνεται πως, το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους, αποτελεί αντικείμενο αξιολόγησης, παρακολούθησης και ελέγχου.

Σε κάθε περίπτωση δεν δύναται να εγκριθεί/πιστοποιηθεί συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός μικρότερος από το ελάχιστο όριο των 20.000 €.

Διάρκεια Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **δεκαοχτώ (18) μήνες από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης)**.

Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.

Αιτήματα παράτασης υλοποίησης δε δύναται να υποβληθούν, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας όπως ορίζει ο Ν. 3885/2010 άρθρο 23.

7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από τη δημόσια δαπάνη και την ιδιωτική συμμετοχή.

Η δημόσια δαπάνη για όλα τα επενδυτικά σχέδια ανέρχεται στο **70%** του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ενώ το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται από ιδιωτική συμμετοχή.

Η ιδιωτική συμμετοχή δύναται να καλυφθεί είτε με ίδιους πόρους, είτε με τραπεζικό δανεισμό, είτε με συνδυασμό και των δύο.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου. Εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε τραπεζικό δανεισμό για την κάλυψη μέρους ή/και του συνόλου της ιδιωτικής συμμετοχής, θα πρέπει να προσκομίσει κατά την υλοποίηση της επένδυσης, αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Εφόσον η δικαιούχος προχωρήσει στη λήψη δανείου, αυτό δύναται να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, συμπεριλαμβανομένου του όποιου εργαλείου υποστηρίζεται από το ΤΔΜ. Σε περίπτωση συνδυασμού χρηματοδοτικών εργαλείων τότε:

- Οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις.
- Πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
- Μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου).
- Οι επιχορηγήσεις δεν δύναται να χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
- Αν το τραπεζικό δάνειο υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ και χορηγείται με τον Κανονισμό ΕΕ 2023/2831 εμπεριέχει ενίσχυση και το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτού, σωρεύεται με την επιχορήγηση του επενδυτικού σχεδίου στο πλαίσιο της παρούσας δράσης κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτει ο Κανονισμός ΕΕ 2023/2831 και των προβλεπόμενων σχετικών ορίων των Κανονισμών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας και δε δύναται να ξεπεραστεί.
- Τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν δύναται να χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.
- Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε ξένο νόμισμα.

Η καταβολή της ιδιωτικής συμμετοχής της δικαιούχου επιχείρησης αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών, κατά την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται **υποχρεωτικά**, αποκλειστικά **ηλεκτρονικά** μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) (<https://app.opske.gr/>) και συνοδεύεται από όλα τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ. Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΟΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν και να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο.

Επισημαίνεται πως, εφόσον η συνολική βαθμολογία που συγκεντρώνει η αίτηση υπολείπεται αυτής που ορίζεται στο κεφάλαιο 5 της παρούσας και συγκεκριμένα στην ενότητα «Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής Δικαιούχων» δεν θα δίνεται η δυνατότητα υποβολής της αίτησης.

Η Αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος, καθώς και το σύνολο των εγγράφων που την συνοδεύουν, θα αναρτηθούν στις ιστοσελίδες της ΕΥΔΑΜ www.eydam.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr, στην ιστοσελίδα του ΟΠΣΚΕ <https://app.opske.gr/>, του www.efepae.gr, της ΕΛΑΝΕΤ www.elanet.gr και της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ www.ank.gr.

Επίσης μπορεί να επικοινωνεί με τους φορείς στα κάτωθι στοιχεία επικοινωνίας (E-mail / Τηλέφωνο):

- ΕΥΔΑΜ: p.dam@mou.gr
- ΕΛΑΝΕΤ: gogreen@elanet.gr / 213 0166 100
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΡΗΤΗΣ: info@ank.gr / 281 0302 400

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησής, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων	Λήξη υποβολής αιτήσεων
08/05/2025 και ώρα 13:00	19/09/2025 και ώρα 15:00

Η ΕΥΔΑΜ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των έργων. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΥΔΑΜ www.eydam.gr και του ΕΣΠΑ (www.espa.gr).

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η υποβολή της αίτησης να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της αίτησης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Αιτήσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα αξιολογούνται.

Μετά τη λήξη της προθεσμίας ηλεκτρονικής υποβολής δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή/οριστικοποίηση αίτησης χρηματοδότησης. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης που θα υποβληθούν εκπρόθεσμα δεν θα αξιολογούνται.

Είναι επιτρεπτή αποκλειστικά μια και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά Α.Φ.Μ. Στην περίπτωση που από τη διαδικασία επαλήθευσης προκύψει ότι δεν τηρήθηκε η εν λόγω προϋπόθεση, όλες οι σχετικές αιτήσεις θα απορρίπτονται.

Οι υφιστάμενες επιχειρήσεις πραγματοποιούν είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς ΑΑΔΕ της επιχείρησης και ορίζουν Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πράξης για τη συγκεκριμένη δράση στο προφίλ τους. Ο Συντονιστής πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που επίσης διαθέτει προφίλ στο ΟΠΣΚΕ.

Ο **Συντονιστής ΟΠΣΚΕ** διαχειρίζεται το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών της πράξης στο ΟΠΣΚΕ, από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση της, για λογαριασμό του Δικαιούχου της ενίσχυσης. Ως Συντονιστές

ΟΠΣΚΕ μπορούν να οριστούν και εξουσιοδοτημένα φυσικά πρόσωπα του Δικαιούχου (π.χ. Νόμιμος Εκπρόσωπος, Λογιστής).

Επιπλέον, σε σχετικό πεδίο στο έντυπο αίτησης χρηματοδότησης, ο νόμιμος εκπρόσωπος του δικαιούχου καθορίζει τον **Υπεύθυνο Έργου** (δύνανται να είναι ο ίδιος ή τρίτο πρόσωπο), ο οποίος έχει την γενική εποπτεία του έργου. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η ευθύνη του συνολικού προγραμματισμού, συντονισμού, παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της επένδυσης, ώστε να εξασφαλίζεται η διαρκής εναρμόνιση του Έργου με τις υποχρεώσεις, τις κατευθύνσεις, τις οδηγίες και τους στόχους της Δράσης. Επιπλέον, έχει την ευθύνη της επικοινωνίας με τον ΕΦ για θέματα σχετικά με την πορεία υλοποίησης της επένδυσης ή την εκτέλεση ενεργειών/διορθωτικών αλλαγών που προβλέπονται από την Πρόσκληση της δράσης και απαιτούνται για την ομαλή και εναρμονισμένη με τα οριζόμενα αυτής, υλοποίηση της επένδυσης.

Οι Δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης, καθώς και την ευθύνη της εμπρόθεσμης υποβολής αυτής.

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης, κατά την αρχικοποίηση της υποβολής στο ΟΠΣΚΕ λαμβάνει μοναδικό ενάριθμο κωδικό. Ο δυνητικός δικαιούχος της Δράσης, μέσω του συντονιστή του, υποχρεούται σωρευτικά:

- Να συμπληρώσει στο ΟΠΣΚΕ όλα τα σχετικά πεδία της αίτησης (επισημαίνεται πως η βαθμολογία της αίτησης υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα, βάσει κριτηρίων, όπως αυτά αναλυτικά περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ της παρούσας και για τον υπολογισμό της λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που συμπληρώθηκαν στο έντυπο υποβολής της αίτησης ή ελήφθησαν διαλειτουργικά, ως εκ τούτου απαιτείται πολύ προσεκτική συμπλήρωση).
- Να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ όλα τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ, εκ των οποίων θα τεκμαίρεται με ασφάλεια η τήρηση όλων των όρων και των προϋποθέσεων της παρούσας.
- Να οριστικοποιήσει την αίτηση ώστε να καταστεί διαθέσιμη προς επεξεργασία σε επόμενο στάδιο.

Διευκρινίζεται ότι, δεν υπάρχει δυνατότητα επεξεργασίας επιμέρους πεδίων του ΟΠΣΚΕ που αντλούνται υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας με άλλες βάσεις δεδομένων του Δημοσίου (π.χ. μέσω ΑΑΔΕ ΚΑΔ, Κύκλος Εργασιών, κ.α.) και συμπληρώνονται αυτόματα. Σε περίπτωση που από τα ληφθέντα από δημόσιες βάσεις δεδομένων στοιχεία, προκύπτει μη ικανοποίηση έστω και μιας εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, είτε δεν θα είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ είτε αυτή θα χαρακτηριστεί ως μη επιλέξιμη.

Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την αίτηση χρηματοδότησης για την δικαιούχο, με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» του ΟΠΣΚΕ, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθώσεις/τροποποιήσεις αυτής, έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής.

Σημειώνεται πως επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης της επιχείρησης από τον δυνητικό δικαιούχο, υπό την προϋπόθεση να οριστικοποιηθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των επενδυτικών σχεδίων. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου Υποβολή της αίτησης ώστε να είναι έγκυρη και να προχωρήσει σε επόμενα στάδια

(Αξιολόγηση), ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι λαμβάνεται υπόψη η τελευταία ημερομηνία υποβολής (επανυποβολής) για να θεωρηθεί η αίτηση εμπρόθεσμη. Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα αξιολογούνται. Επιπλέον, σε περίπτωση τροποποίησης των στοιχείων των σχετικών βάσεων δεδομένων κατά την περίοδο επεξεργασίας -υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, χωρίς οι τροποποιήσεις αυτές να έχουν αποτυπωθεί στην ηλεκτρονική αίτηση μέσω της διαλειτουργικότητας, ή σε περίπτωση τροποποίησής τους μετά την τελική οριστικοποίηση της αίτησης, τα νέα στοιχεία δε θα λαμβάνονται υπόψη σε κανένα από τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης (επιλεξιμότητα - ενστάσεις).

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου και συνέπεια με τα συνημμένα δικαιολογητικά. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη δράση συνιστά εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔΑΜ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ κ.α.), καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της δράσης (ενδεικτικά: αυτόματα προ συμπλήρωση πεδίων ΟΠΣΚΕ μέσω διασύνδεσης με ΑΑΔΕ, έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των Δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών) και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της Δράσης.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019, όπως ισχύει.

Η δικαιούχος αποδέχεται ότι, τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει/επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, (την οποία μπορεί να επικαιροποιεί/επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας όπου εμφανίζεται, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει/επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπώς την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών, καθώς και ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της εν λόγω ηλεκτρονικής δ/νσης και η ενημέρωση του ΕΦ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.

Δικαιολογητικά συμμετοχής/ένταξης

Οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν με την υποβολή της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης να επισυνάψουν στο ΟΠΣΚΕ όλα τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ σε μη επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή.

Το σύνολο των δικαιολογητικών που θα επισυναφθούν θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png (συστήνεται η χρήση αρχείων τύπου pdf) και να έχει συνολικό μέγεθος μικρότερο των 50 MB. Επιπλέον, κάθε μεμονωμένο αρχείο θα πρέπει να είναι μικρότερο από 10 MB. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό. Οι

προαναφερθέντες περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και η μη συμμόρφωση με αυτούς δύναται να οδηγήσει σε αδυναμία υποβολής της αίτησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται, η χρήση/επισύναψη αρχείων όπως αυτά έχουν παραχθεί/δημιουργηθεί/εξαχθεί από τα πληροφοριακά συστήματα (ΑΑΔΕ κ.τλ.) χωρίς περαιτέρω επεξεργασία.

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΝΤΑΞΗΣ/ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

9.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στη διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθέντων αιτήσεων εμπλέκονται τα ακόλουθα όργανα:

Αξιολογητές

Ο αξιολογητής είναι στέλεχος του ΕΦΕΠΑΕ, με σχέση εξαρτημένης εργασίας, που υποστηρίζει την επιτροπή αξιολόγησης στα παρακάτω:

1. στην επιβεβαίωση της πληρότητας υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών συμμετοχής,
2. στην επιβεβαίωση της ορθότητας των δηλούμενων στην αίτηση χρηματοδότησης στοιχείων, που δεν έχουν αντληθεί από εθνικές/δημόσιες βάσεις δεδομένων.

και εισηγείται σε αυτήν αναφορικά με την τήρηση των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, το εύλογο του προϋπολογισμού, την επιλεξιμότητα των δαπανών και επισημαίνει τυχόν διαφοροποίηση της βαθμολογίας που προέκυψε από την παραπάνω διαδικασία.

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης που υποβάλλονται στο πλαίσιο της Δράσης, συστήνεται Επιτροπή Αξιολόγησης με ευθύνη της ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ και απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στην οποία περιγράφονται οι αρμοδιότητες, ορίζονται τα μέλη της, τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη και ό,τι άλλο απαιτείται σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης. Σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη, είναι δυνατή η σύσταση επιπρόσθετων Επιτροπών Αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων.

Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν δύνανται να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κ.λπ.).

Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Η ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ είναι υπεύθυνη για το γενικό συντονισμό της διαδικασίας αξιολόγησης και μεταξύ άλλων μεριμνά για:

- την έκδοση οριζοντίων οδηγιών, διευκρινίσεων και κατευθυντήριων γραμμών
- την παρακολούθηση και τον έλεγχο του χρονοδιαγράμματος της αξιολόγησης
- την αναζήτηση στοιχείων Εθνικών Βάσεων Δεδομένων (όπου απαιτείται)
- τις σχετικές εισηγήσεις προς τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προκειμένου να εκδοθούν η/οι σχετική/ές Απόφαση/άσεις, Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης και Ένταξης.

9.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης, με την ευθύνη της ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ και την υποστήριξη του ΕΦΕΠΑΕ.

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Ο αξιολογητής & τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης δεν ταυτίζονται με το συντάκτη του επενδυτικού σχεδίου και δεν συνδέονται με κανένα τρόπο με αυτό.
- Ο αξιολογητής & η επιτροπή αξιολόγησης προβαίνει στην αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ).
- Η αξιολόγηση είναι συγκριτική και πραγματοποιείται ως εξής:

1ο στάδιο αξιολόγησης

Το στάδιο αυτό διενεργείται από αξιολογητές. Κάθε συστημικά διαθέσιμη πρόταση, ανατίθεται από τον ΕΦΕΠΑΕ σε έναν (1) αξιολογητή, στέλεχός του, ο οποίος διενεργεί τον έλεγχο πληρότητας των δικαιολογητικών και πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής, επιλεξιμότητας δαπανών, το εύλογο κόστους, τυχόν διαφοροποίηση της βαθμολογίας ενώ επιβεβαιώνει την ορθότητα των δηλούμενων, στην αίτηση χρηματοδότησης στοιχείων που δεν έχουν αντληθεί από Εθνικές Βάσεις Δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων, δικαιολογητικών και ηλεκτρονικών εγγράφων τεκμηρίωσης κάθε αιτήματος χρηματοδότησης, όπως αυτά περιγράφονται στο Κεφάλαιο «ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ – ΌΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ», που έχουν καταχωρηθεί στην αίτηση χρηματοδότησης και αναρτηθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο ΟΠΣΚΕ από τον δυνητικό δικαιούχο.

Διευκρινίζεται ότι δεν προβλέπεται η αναζήτηση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών. Ως εκ τούτου οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος για την τήρηση των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη δράση, χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης και καθιστά την αίτηση απορριπτέα.

Είναι δυνατόν, μόνο για τις επιχειρήσεις που υπέβαλαν αίτηση χρηματοδότησης με έτος αναφοράς το 2023, να ζητηθούν κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, τόσο για την αιτούσα επιχείρηση, όσο και για τις συνεργαζόμενες / συνδεδεμένες αυτής:

1. τα οικονομικά στοιχεία και τα στοιχεία προσωπικού, όπως αυτά προσδιορίζονται στο Παράρτημα III, για το έτος 2024, και
2. η Δήλωση ΜΜΕ του Παραρτήματος VI με έτος αναφοράς το 2024 εφόσον κριθούν απαραίτητα για την συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης.

Τα στοιχεία αυτά:

- δεν δύνανται να αφορούν σε λοιπές ελλείψεις δικαιολογητικών που απαιτείται να περιέχονται στον ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας.
- πρέπει να αποσταλούν στον ΕΦ σε μη επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή αρχείου (π.χ. τύπου .pdf) εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την επομένη της ημερομηνίας αποστολής σχετικής ηλεκτρονικής ειδοποίησης με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Σε περίπτωση μη προσκόμισής τους έως την ανωτέρω προθεσμία, η αίτηση χρηματοδότησης προωθείται προς την Επιτροπή και αξιολογείται με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία.

Με την αξιολόγηση όλων των αιτήσεων διαβιβάζονται οι εξετασθείσες αιτήσεις στην Επιτροπή Αξιολόγησης. Δύναται να γίνει τμηματική διαβίβαση των εξετασθεισών αιτήσεων στην Επιτροπή Αξιολόγησης (π.χ. όλων των αιτήσεων που αφορούν μια συγκεκριμένη Γεωγραφική Περιοχή Παρέμβασης).

2ο στάδιο αξιολόγησης

Το 2^ο και τελικό στάδιο αξιολόγησης διενεργείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Η Επιτροπή Αξιολόγησης λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση του προηγούμενου σταδίου, ελέγχει στο σύνολό της την κάθε αίτηση χρηματοδότησης και γνωμοδοτεί για τα κάτωθι:

1. την επιλεξιμότητα της αίτησης (τήρηση όρων και τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής),
2. τη βαθμολογία της αίτησης,
3. την κατηγοριοποίηση και το χαρακτηρισμό των δαπανών,
4. το ύψος του επιλέξιμου/επιχορηγούμενου προϋπολογισμού (απαραίτητη η κάλυψη του ελάχιστου ορίου) και κατ' επέκταση της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης,

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και από την Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσονται οι παρακάτω πίνακες ανά Γεωγραφική Περιοχή Παρέμβασης:

- αιτήσεων με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης (συμπεριλαμβανομένου του επιλέξιμου ποσού του ΠΥ, συγχρηματοδοτούμενου και ίδιας συμμετοχής), οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως επιλέξιμες και ο Π/Υ της δράσης επαρκεί για την κάλυψη της αναλογούσας Δ.Χ., δηλαδή **«Εγκεκριμένες»**
- αιτήσεων οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως μη επιλέξιμες λόγω μη πλήρωσης όλων των όρων και των προϋποθέσεων συμμετοχής, δηλαδή **«Απορριφθείσες»**
- αιτήσεων με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης (συμπεριλαμβανομένου του επιλέξιμου ποσού του Π/Υ, συγχρηματοδοτούμενου και ίδιας συμμετοχής), οι οποίες χαρακτηρίστηκαν επιλέξιμες των οποίων η βαθμολογία διαμορφώθηκε κάτω από την βαθμολογική βάση ένταξης, κατά την αξιολόγηση, δηλαδή **«Εγκεκριμένες μη Επιχορηγούμενες»**

Στη συνέχεια η Επιτροπή Αξιολόγησης εισηγείται στη ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ την έκδοση της/των Απόφασης(εων) Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης.

Επισημάνσεις – Διευκρινήσεις επί της διαδικασίας αξιολόγησης

- ☞ Πεδία της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, Κύκλος Εργασιών, κ.α.) δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης. Αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Τουτέστιν, υιοθετούνται τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά και δεν δύναται να γίνουν από οποιονδήποτε χρήστη και σε οποιοδήποτε στάδιο, αλλαγές/τροποποιήσεις/καταχωρήσεις στα προαναφερθέντα πεδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται έστω και αν αφορούν στοιχεία τα οποία:
 - ο υποαγορεύουν υποχρεώσεις υλοποίησης,
 - διαμορφώνουν τον Π/Υ της αίτησης,
 - διαμορφώνουν βαθμολογία κριτηρίων,
 - οδηγούν σε μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης στο ΟΠΣΚΕ.
- ☞ Σε οποιοδήποτε στάδιο της ως άνω περιγραφόμενης διαδικασίας, δύναται να γίνουν διασταυρώσεις με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές Βάσεις Δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΕΠΑΕΚΑ-NAT), ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των στοιχείων, στα υποβληθέντα στην αίτηση δικαιολογητικά και να αποφευχθούν και αντιμετωπιστούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού και εθνικού προϋπολογισμού. Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία που ελήφθησαν/θα ληφθούν από εθνικές βάσεις δεδομένων και θα χρησιμοποιηθούν είτε αυτούσια είτε για

υπολογισμούς, **κατισχύουν** των αναγραφόμενων στα δικαιολογητικά ή των δηλωθέντων στην αίτηση και είναι αυτά που θα χρησιμοποιηθούν/υιοθετηθούν τόσο για την κρίση της αίτησης χρηματοδότησης ως επιλέξιμης ή μη, δηλαδή για την διαπίστωση περί συνδρομής ή μη όρου/προϋπόθεσης συμμετοχής, καθώς και για τον υπολογισμό της βαθμολογίας κάθε κριτηρίου.

- ☞ Έλεγχος σώρευσης διενεργείται υποχρεωτικά πριν την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης ή Ένταξης. Εφόσον το αποτέλεσμα του ελέγχου υποδείξει υπέρβαση του ορίου που θέτει ο κανονισμός 2023/2831 (De Minimis) όπως εκάστοτε ισχύει, τότε διαμορφώνονται κατάλληλα τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Ο έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων διενεργείται μέσω των δηλωθέντων στον Πίνακα Επιχορηγήσεων, καθώς και μέσω της διεπαφής του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) με το ΟΠΣΚΕ βάσει του οποίου επιβεβαιώνεται ότι το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De Minimis) που έχει λάβει σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών κατά την τελευταία χρονικά τριετία ο δυνητικός δικαιούχος της Δράσης, σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, συναθροιζόμενες με την αναλογούσα Δ.Χ. από την παρούσα δράση, δεν υπερβαίνουν τις 300.000 ευρώ, ή το εκάστοτε ισχύον όριο του Κανονισμού κατά την ημερομηνία χορήγησης παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του εννόμου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.
- ☞ Για τους σκοπούς σώρευσης, η περίοδος που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ανώτατου επιτρεπτού ποσού των χορηγηθεισών ενισχύσεων βασίζεται στην ακριβή ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και καλύπτει ακριβώς τα τρία προηγούμενα έτη, έως δηλαδή την ίδια ημερομηνία του τρίτου έτους που προηγείται της χορήγησής της.
- ☞ Για το χαρακτηρισμό της αίτησης χρηματοδότησης ως επιλέξιμης, θα πρέπει αυτή να περιέχει όλα εκείνα τα δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ εκ των οποίων θα προκύπτει με ασφάλεια η τήρηση όλων των όρων και των προϋποθέσεων συμμετοχής, καθώς και η τήρηση των υποχρεωτικών ορίων του πίνακα δαπανών.
- ☞ Σε κάθε περίπτωση, εφόσον από τα υποβληθέντα στην αίτηση στοιχεία/δικαιολογητικά:
 - ✓ δεν δύναται να εξαχθεί με ασφάλεια η βαθμολογία κριτηρίου(ων), θα χρησιμοποιούνται μόνο τα στοιχεία εκείνα τα οποία εξάγονται με βεβαιότητα, για τον υπολογισμό του/των κριτηρίων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον επανυπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας
 - ✓ δεν προκύπτει με ασφάλεια η τήρηση όλων των όρων και των προϋποθέσεων συμμετοχής, η πρόταση θα κρίνεται μη επιλέξιμη.

ΕΓΚΡΙΣΗ / ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ & ΕΝΤΑΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Σε συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης, και αφού διενεργηθεί προενταξιακός έλεγχος μέσω του ΟΠΣΚΕ οριστικοποιούνται τα στοιχεία των αιτήσεων στο ΟΠΣΚΕ προκειμένου να αποτυπωθεί η τελική κατάσταση ανά πράξη δηλ. εγκεκριμένες, εγκεκριμένες μη επιχορηγούμενες, απορριφθείσες. Οι προκύπτοντες πίνακες, μαζί με το/τα πρακτικό(ά) αξιολόγησης της/των Επιτροπής/ών Αξιολόγησης, διαβιβάζονται από την ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ στον Διοικητή της ΕΥΔΑΜ, ο οποίος εκδίδει την/τις σχετική(ες) Απόφαση(εις) Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης. Με την έκδοση της/των Απόφασης(ων) Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης ολοκληρώνεται το έργο της Επιτροπής Αξιολόγησης.

Η/Οι απόφαση(εις) αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο του προγράμματος Δι@ύγεια καθώς και στους δικτυακούς τόπους της ΕΥΔΑΜ www.eydam.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr, στην ιστοσελίδα του ΟΠΣΚΕ <https://app.opske.gr/>, του www.efepae.gr, της ΕΛΑΝΕΤ www.elanet.gr και της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ www.ank.gr.

Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης, οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω Απόφαση και ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται για την τελική αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησής του, στην ηλεκτρονική διεύθυνση

που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.,

Η ενημέρωση αυτή επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ., δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61). Ως εκ τούτου η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης λογίζεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης χρηματοδότησης του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, για τους οποίους η αίτηση χρηματοδότησης γίνεται αποδεκτή, με την ως άνω ενημέρωσή τους λαμβάνουν γνώση για τον εγκεκριμένο Π/Υ και την αναλογούσα δημόσια δαπάνη και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγής), σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Κεφάλαιο 9.3 «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ» της παρούσας πρόσκλησης.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, για τους οποίους η αίτηση χρηματοδότησης δεν γίνεται αποδεκτή, με την ως άνω ενημέρωση λαμβάνουν γνώση του λόγου απόρριψής της αίτησής τους και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγής), σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Κεφάλαιο 9.3: «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ» της παρούσας πρόσκλησης.

Εφόσον δεν υποβληθεί ένσταση επί των αποτελεσμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ»), τεκμαίρεται ότι η επιχείρηση αποδέχεται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους αποδοχής του τεχνικού παραρτήματος που προέκυψε από την αξιολόγηση για τις αιτήσεις που κρίθηκαν «Εγκεκριμένες».

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής του δικαιούχου στον κατάλογο των πράξεων, που δημοσιεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση ενεργειών, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παράγραφος 2 του Καν. 1060/2021, στο παράρτημα ΙΧ αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης ή και περαιτέρω επεξεργασίας τους.

Κατόπιν κοινοποίησης του τελικού πορίσματος αξιολόγησης, ακολουθεί η διαδικασία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης Πράξεων, η οποία παράγεται από το ΟΠΣ, μέσω των στοιχείων του ΟΠΣΚΕ, για το σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων χρηματοδότησης.

Η Απόφασης Ένταξης Πράξεων εκδίδεται από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση της ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ.

9.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η δυνατότητα υποβολής ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προβλέπεται στην [παράγραφο 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022](#) (Α' 61) και η διαδικασία που ακολουθείται για την υποβολή και εξέταση αυτών καθορίζεται στην Α.Π. 110565/22.11.2022 (ΦΕΚ 5958/Β/22-11-2022) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027» όπως τροποποιήθηκε με τη με Α.Π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027».

Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο πρόσκλησης, δύνανται να υποβάλουν διοικητική ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

Οι ενστάσεις ασκούνται άπαξ επί του αποτελέσματος της αξιολόγησης και **υποβάλλονται αποκλειστικά ηλεκτρονικά από το δικαιούχο, μέσω του ΟΠΣΚΕ (<https://app.opske.gr/>)**, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην ένσταση κατά την κρίση του δικαιούχου, **εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών**, από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης.

Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την ένσταση για την δικαιούχο και έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθώσεις/τροποποιήσεις αυτής με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» του ΟΠΣΚΕ.

Σημειώνεται πως επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ένστασης, υπό την προϋπόθεση να οριστικοποιηθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη ένσταση είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου υποβολή της. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της ένστασης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Η εμπρόθεσμη υποβολή της ένστασης στο ΟΠΣΚΕ αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. **Ενστάσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα εξετάζονται.**

Αρμόδιο όργανο για την αποδοχή ή απόρριψη των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων, η οποία συστήνεται με απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στην οποία περιγράφονται οι αρμοδιότητες, ορίζονται τα μέλη της, τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη και ό,τι άλλο απαιτείται σχετικά με τη διαδικασία εξέτασης των ενστάσεων. Σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη, είναι δυνατή η σύσταση πρόσθετων Επιτροπών Εξέτασης Ενστάσεων.

Στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων δεν μπορούν να συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔΑΜ ή του ΕΦΕΠΑΕ που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης. Επιπλέον, τα μέλη της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην παρακολούθηση και στην παραλαβή έργου των αιτήσεων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κ.λπ.).

Οι ενστάσεις εξετάζονται από την Επιτροπή, με την υποστήριξη του ΕΦΕΠΑΕ, μέσω του ΟΠΣΚΕ, τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. **Επισημαίνεται πως η βαθμολόγηση της αίτησης διενεργήθηκε βάσει των στοιχείων που δηλώθηκαν από τη δικαιούχο στην ηλεκτρονική αίτηση χρηματοδότησης και ληφθέντων από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ – ΕΡΓΑΝΗ κ.α.) στο ΟΠΣΚΕ για τα οποία αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη τόσο της καταχώρησης στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση.**

Με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενστάσεων και μετά τη διενέργεια προενταξιακού ελέγχου μέσω του ΟΠΣΚΕ εκδίδονται οι αποφάσεις επί των ενστάσεων από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατόπιν διαβίβασης των πρακτικών της επιτροπής εξέτασης ενστάσεων από την ΔΑ, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται από τον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατόπιν διαβίβασης των πρακτικών της επιτροπής εξέτασης ενστάσεων από την ΔΑ, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Με την έκδοση των εν λόγω αποφάσεων οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτές και οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΚΕ, για την τελική αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησής τους μετά και την εξέταση της ένστασής τους και η/οι απόφαση(εις) αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του προγράμματος Δι@ύγεια καθώς και στους δικτυακούς τόπους της ΕΥΔΑΜ www.eydam.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr, στην ιστοσελίδα του ΟΠΣΚΕ <https://app.opske.gr/>, του www.efepae.gr, της ΕΛΑΝΕΤ www.elanet.gr και της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ www.ank.gr.

Η απόφαση επί της ένστασης καθιστά οριστικό το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αίτησης, αποκλειόμενου έτερου σταδίου διοικητικής προσφυγής. Με την έκδοση της/των απόφασης(ων) εξέτασης των ενστάσεων, η διαδικασία έκδοσης ή τροποποίησης της απόφασης ένταξης ενεργοποιείται.

10. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

10.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Οι δικαιούχοι επενδυτές είναι υπεύθυνοι εξ' ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους Φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών, καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους.

Ο Δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, ήτοι Αιτημάτων Τροποποίησης και Επαλήθευσης.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον Δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης, μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης της απόφασης ένταξης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Επισημαίνονται τα εξής :

1. Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου του,
- την έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την υλοποίηση της επένδυσης στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον ΕΦ, την ΕΥΔΑΜ και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης ένταξης του δικαιούχου από τη Δράση (απένταξη) με έντοκη επιστροφή της τυχόν ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης (περιπτώσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενδιάμεση καταβολή ή προκαταβολή).

2. Έργο τουλάχιστον ίσο με το **40%** του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός των **πρώτων δώδεκα (12) μηνών** από την

ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής ή του αποτελέσματος αξιολόγησης ένστασης.

3. Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών (3) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας επιχορήγησης.

A) Αιτήματα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης

Τα Αιτήματα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης υποβάλλονται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ από το συντονιστή του δικαιούχου, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, και συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα, όπως αυτά καθορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ.

Για τη διαχείριση των δικαιολογητικών της επιχείρησης, ο Δικαιούχος πρέπει πρώτα, πραγματοποιώντας είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης, να ορίσει τον Οικονομικό Υπεύθυνο, ο οποίος είναι αρμόδιος για να πραγματοποιεί τις καταχωρήσεις των παραστατικών και πληρωμών για λογαριασμό του Δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ και να αναρτά/διαχειρίζεται τα δικαιολογητικά. Ο Οικονομικός υπεύθυνος πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ (δύναται να ταυτίζεται με το συντονιστή).

Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης για εκτέλεση έργου τουλάχιστον 40% του εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ της επένδυσης θα πρέπει υποχρεωτικά να υποβληθεί εντός των πρώτων δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής ή του αποτελέσματος αξιολόγησης ένστασης.

Σε ενταγμένες πράξεις για τις οποίες:

- είτε δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα το αίτημα αυτό,
- είτε επί υποβληθέντος τέτοιου αιτήματος και μετά την κάλυψη τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων, πιστοποιούνται δαπάνες σε ποσοστό μικρότερο του **30%** του επιχορηγούμενου Π/Υ,

ανακαλείται η Απόφαση Ένταξης αυτών από το Πρόγραμμα και κινείται η διαδικασία επιστροφής εντόκως, της τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης σύμφωνα με το ισχύον κατά περίπτωση Θεσμικό Πλαίσιο.

Αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατόν να υποβληθούν σε ηλεκτρονική μορφή μέχρι ένα (1) και να αφορά εκτέλεση έργου τουλάχιστον 40% και έως 80% του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (υλοποιημένες και εξοφλημένες δαπάνες). Ο περιορισμός του ενός αιτήματος αφορά σε αίτημα που θα ελεγχθεί από τον ΕΦ και θα ολοκληρωθεί θετικά και όχι σε υποβληθέν αίτημα της δικαιούχου.

Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών μπορεί να υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή μετά την ολοκλήρωση των δαπανών του έργου.

Σημειώνονται τα κάτωθι:

- Το πρώτο Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών (είτε ενδιάμεσης, είτε τελικής επαλήθευσης) υποβάλλεται ηλεκτρονικά **υποχρεωτικά ΠΡΙΝ την παρέλευση δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης ή του αποτελέσματος αξιολόγησης ένστασης.**
- Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μετά την ολοκλήρωση των δαπανών του έργου, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και το αργότερο, **εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης του του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης.** Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης – Πιστοποίησης και εφόσον έχει καταβληθεί σε προηγούμενο στάδιο δημόσια χρηματοδότηση, ο ΕΦ υποχρεούται στη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης. Κατά τον αυτεπάγγελο επιτόπιο έλεγχο είναι δυνατόν να ελεγχθούν και να πιστοποιηθούν μόνο δαπάνες οι οποίες περιελήφθηκαν και πιστοποιήθηκαν σε αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες αυτές δεν καλύπτουν το ελάχιστο όριο του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού που ορίζεται στην παρούσα, ο ΕΦ εκκινεί τις διαδικασίες για την ανάκληση της απόφασης ένταξης του έργου και την ανάκτηση της επιχορήγησης που έχει καταβληθεί, χωρίς διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης.

B) Επαλήθευση έργων

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων των δικαιούχων γίνεται μέσω διοικητικής και επιτόπιας επαλήθευσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (ΦΟΑ) από ορισμένο με απόφαση του ΕΦ για το σκοπό αυτό όργανο ελέγχου, κατόπιν Αιτήματος Επαλήθευσης - Πιστοποίησης του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση:

- i της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου (εκτός των έμμεσων δαπανών),
- ii της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της επένδυσης,
- iii στην πιστοποίησή τους μετά από έλεγχο του εύλογου του κόστους αυτών και
- iv στον καθορισμό του ποσού των έμμεσων δαπανών (7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών).

Κατά την επαλήθευση – πιστοποίηση :

- ✓ γίνεται έλεγχος της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης ελέγχου
- ✓ γίνεται έλεγχος της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου της επένδυσης
- ✓ γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες
- ✓ διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες Κατηγορίες Δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο, καθώς και η τήρηση των ορίων
- ✓ επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους των υποβληθεισών δαπανών
- ✓ γίνεται έλεγχος των παραστατικών έκδοσης και εξόφλησης των δαπανών και των λοιπών δικαιολογητικών. Ελέγχονται επίσης και αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κλπ).

Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε περικοπή δαπάνης, θα πρέπει να είναι πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη από το Όργανο Επαλήθευσης – Πιστοποίησης.

Τα παραδοτέα, καθώς και τα απαιτούμενα παραστατικά και στοιχεία τεκμηρίωσης που πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης, αναφέρονται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ της παρούσας πρόσκλησης.

Το όργανο επαλήθευσης διενεργεί τον έλεγχο του αιτήματος και σε περίπτωση που απαιτηθούν διευκρινίσεις ή εντοπιστούν εκκρεμότητες/ελλείψεις, ενημερώνει το δικαιούχο με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ο δικαιούχος καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα το οποίο δύναται να ορίζεται στην επιστολή από τον ΕΦ.

Κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, ολοκληρώνεται η επαλήθευση – πιστοποίηση, με τη σύνταξη σχετικής έκθεσης στο ΟΠΣΚΕ.

Στην περίπτωση που, **μετά το πέρας του εύλογου χρονικού διαστήματος από την πρώτη γνωστοποίηση εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων**, ο δικαιούχος δεν έχει ανταποκριθεί στην κάλυψη του συνόλου αυτών, η επαλήθευση – πιστοποίηση δύναται να ολοκληρωθεί με τα διαθέσιμα δικαιολογητικά και στοιχεία.

Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια.

- Η διοικητική επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην περίπτωση υποβολής Αιτήματος Ενδιάμεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης (με δαπάνες που ανέρχονται κατ' ανώτατο στο 80% του συνολικά επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και όχι μικρότερο του 40%).
- Η επιτόπια επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση του έργου, κατόπιν εμπρόθεσμης υποβολής Αιτήματος Τελικής Επαλήθευσης – Πιστοποίησης και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικείμενου του έργου στο σύνολό του, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγούμενα διοικητική επαλήθευση.

Ο ΕΦ, προκειμένου η επιχείρηση να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη κατά την ημερομηνία της επιτόπιας επαλήθευσης, αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης πριν την ακριβή ημερομηνία και κατόπιν συνεννόησης με την επιχείρηση.

Η επιχείρηση από την πλευρά της πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη του οργάνου διενέργειας της επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που θα της υποδεικνύουν, καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επί τόπου επαλήθευση.

Η παρουσία του Υπευθύνου Έργου εκ μέρους του δικαιούχου, καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Γ) Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης - αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης Έκθεση Επαλήθευσης, υποβάλλεται για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) από ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της Έκθεσης Επαλήθευσης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης πιστοποίησης:

- ο δικαιούχος ενημερώνεται για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης με την αποστολή της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.
- σε περίπτωση αποδοχής των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, ο Δικαιούχος στερείται του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων. Αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας επιχορήγησης και καλείται να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης μέσω της ενότητας "Τα δικαιολογητικά μου" στο ΟΠΣΚΕ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ).

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης και την μη αποδοχή του πορίσματος στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, παρέχεται το δικαίωμα στους Δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις. Ο τρόπος, καθώς και η αποκλειστική προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, το όργανο εξέτασης, καθώς και η χρονική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδίδεται θετική ή απορριπτική απόφαση, προσδιορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και τις διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022. όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στη σχετική Έκθεση Επαλήθευσης-Πιστοποίησης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν. Ο δικαιούχος μπορεί, **εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της έκθεσης**, να υποβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς την προτεινόμενη διόρθωση, **ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ**, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση του

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται ηλεκτρονικά στους Δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦ.

Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

10.2 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός επενδυτικού σχεδίου, λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, θα πρέπει να αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του ΚΦΕ (Ν. 4172/2013, Ν. 4446/2016, Ν.4646/2019, ΠΟΛ. 1216/01.10.2014, ΠΟΛ.1079/06.04.2015, ΠΟΛ.1061/12.04.2017, ΠΟΛ.2109/21.05.2021) και η εξόφλησή τους να γίνεται, - ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου - με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων ευρώ (500€) και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και χωρίς τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ (500€) (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Σε περίπτωση τροποποίησης του ανωτέρου πλαφόν του ποσού των πεντακοσίων ευρώ (500€) για χρήση μετρητών σε συναλλαγές τότε θα ισχύει αυτό που θα ορίζεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 4537/2018 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 4537/2018 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
- Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν αγορά αγαθού ή υπηρεσίας καθαρής αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ (500€), απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

- Έκδοση επιταγής από τον ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) το σχετικό με την εκδοθείσα επιταγή έντυπο κίνησης του λογαριασμού (extrait) για την ημέρα εξόφλησης της επιταγής ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Κατάθεση μετρητών από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον λογαριασμό πληρωμών, από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο καταθέτης (δικαιούχος της ενίσχυσης) και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

- Μεταφορά/έμβασμα (ηλεκτρονικό ή μη) από τον ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων ή της ηλεκτρονικής συναλλαγής, από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή (β) το σχετικό έντυπο κίνησης του λογαριασμού πληρωμών (extrait) του δικαιούχου για την ημέρα διενέργειας της συναλλαγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από το λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το σχετικό έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) για την ημέρα διενέργειας της συναλλαγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι είτε η κάρτα να έχει εκδοθεί στην επωνυμία του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητα με ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του δικαιούχου που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή).
- Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για τους δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου, δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρές αξίας έως και 500€ ή όπως εκάστοτε ισχύει) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική

αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις, βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης στο γενικό ημερολόγιο και στα αναλυτικά καθολικά των προμηθευτών.

Γενικές επισημάνσεις:

Σε κάθε περίπτωση ο ΕΦ έχει το δικαίωμα να ζητήσει την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

- Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα πρέπει να έχει πλήρως εξοφληθεί μέχρι την τυπική ημερομηνία λήξης του έργου (δώδεκα μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης).
- Οι δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη, στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας, θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός δαπάνης που να οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική έκδοση ή και πληρωμή τιμολογίου με σκοπό την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).
- Όλες οι εταιρείες - προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση εξόφλησης δαπανών του έργου μέσω καταθέσεων/εμβασμάτων σε προσωπικό λογαριασμό εταίρου και όχι εταιρικό λογαριασμό δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταίρων /μετόχων της επιχείρησης.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων, Κτιριακών και Περιβάλλοντα Χώρου καθώς και Λογισμικού (αυτοματισμού της παραγωγικής διαδικασίας), θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

- Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή.
- Στο ενδιάμεσο αίτημα καταβολής, δύναται να υποβληθούν προς πιστοποίηση, παραστατικά καταβολής χρημάτων προς τον/τους προμηθευτές, δηλαδή προκαταβολές, για δαπάνες που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού. Τα εν λόγω παραστατικά θα πρέπει να συνοδεύονται από έγγραφα στα οποία θα περιγράφονται οι όροι συναλλαγής (π.χ. Ιδιωτικό Συμφωνητικό, Προσφορά, Προτιμολόγιο, Έντυπο παραγγελίας, Proforma Invoice). Επισημαίνεται πως τα παραστατικά τιμολόγησης και διακίνησης (συμπεριλαμβανομένης της παράδοσης στην επιχείρηση) θα πρέπει να έχουν εκδοθεί έως και την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης και να υποβληθούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦ/ΕΥΔΑΜ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση ή/και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού. Δεν γίνονται δεκτά παραστατικά καταβολής χρημάτων προς τον/τους προμηθευτές, δηλαδή προκαταβολές, που φέρουν ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών.

Ο ΕΦ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίηση τους, με σχετική αιτιολόγηση, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα του επενδυτικού σχεδίου ή δεν κριθούν εύλογες ως προς το κόστος τους και την τιμολογηθείσα αξία.

10.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον ΕΦ, **κατόπιν υποβολής από μέρους τους των δικαιολογητικών του Παραρτήματος VIII ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ**. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση ή μη διαθεσιμότητα των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με την τράπεζα στον αρμόδιο ΕΦ.

Α) Προκαταβολή (δυννητική)

Μετά την εγκριτική απόφαση, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, **μέχρι το 40% της δημόσιας χρηματοδότησης**, κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου και εφόσον προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα. Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος αορίστου χρόνου.

Η λήψη προκαταβολής μέχρι του 40% της δημόσιας χρηματοδότησης, με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, δύναται να πραγματοποιηθεί με αίτημα της δικαιούχου επιχείρησης, το οποίο δε

θα υπερβαίνει το προαναφερθέν ποσοστό και θα πρέπει να προηγείται χρονικά του πρώτου αιτήματος επαλήθευσης.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται, έπειτα από αίτημα του δικαιούχου, να απομειωθεί/συμψηφιστεί με την ενδιάμεση καταβολή ή με την αποπληρωμή του έργου σε περίπτωση που δεν υπάρχει ενδιάμεση καταβολή, με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της ως ανωτέρω.

Η προκαταβολή θα πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και να δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής ή την 31η Δεκεμβρίου 2029, όποια ημερομηνία είναι προγενέστερη. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα 6.3 «Προϋπολογισμός & Διάρκεια Υλοποίησης» της παρούσας πρόσκλησης, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που έχουν υλοποιηθεί εντός χρονικού διαστήματος που δεν υπερβαίνει τους μήνες που ορίζονται στην προαναφερθείσα ενότητα από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης.

Β) Ενδιάμεση καταβολή (δυνητική)

Καταβάλλεται έπειτα από υποβολή σχετικού Αιτήματος Επαλήθευσης - Πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από τον ΕΦ, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του Αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Η ενδιάμεση καταβολή δεν δύναται να είναι περισσότερες από μια και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Γ) Αποπληρωμή

Καταβάλλεται μετά την επιτόπια επαλήθευση της ολοκλήρωσης του έργου και την οριστική παραλαβή του. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου, καθώς και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Σημειώνεται ότι η προσκόμιση δικαιολογητικών για την καταβολή της επιχορήγησης εκ μέρους του Δικαιούχου, μετά την ηλεκτρονική κοινοποίηση κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης- Πιστοποίησης (Ενδιάμεση – Τελική), συνιστά ανεπιθύμητη αποδοχή του συνόλου των αποτελεσμάτων κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης-Πιστοποίησης και ταυτόχρονη αποποίηση του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από τον ΕΦ δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή τον ΕΦ.

Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύλιση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Οι κυριότερες μορφές τροποποιήσεων είναι:

1. Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.).
2. Τροποποίηση έδρας.
3. Τροποποίηση τόπου εγκατάστασης της επένδυσης, εντός της ίδιας περιοχής (χωρικής ενότητας) Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης στην οποία χορηγήθηκε η ενίσχυση.
4. Τροποποίηση επωνυμίας ή/και νομικής μορφής.
5. Τροποποίηση Νομίμου εκπροσώπου.
6. Τροποποίηση Υπεύθυνου έργου.
7. Τροποποίηση χρηματοδοτικού σχήματος, σε περίπτωση ενσωμάτωσης ή κατάργησης τραπεζικού δανεισμού.
8. Τροποποίηση ΚΑΔ επένδυσης (προσθήκη/αφαίρεση), εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε και οι τυχόν νέοι ΚΑΔ είναι επιλέξιμοι και συμβατοί με τις εγκεκριμένες δαπάνες.

Το αίτημα τροποποίησης **υποβάλλεται από τους δικαιούχους ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ**, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων, κ.α.).

Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της επένδυσης και **το αργότερο έως την τυπική ημερομηνία λήξης του έργου, διαφορετικά απορρίπτονται χωρίς εξέταση**. Της παρούσας προθεσμίας εξαιρούνται τυχόν αιτήματα τροποποίησης ήσσονος σημασίας ή αιτήματα που κρίνεται απαραίτητο από το όργανο ελέγχου να υποβληθούν, αν κατά την τελική επαλήθευση διαπιστωθεί δαπάνη/ες εγκεκριμένη/ες σε λάθος κατηγορία ή τροποποίηση που δεν εντάσσεται στις ήσσονος σημασίας.

Σημειώνεται, ότι δεν επιτρέπεται η αλλαγή του τόπου υλοποίησης της επένδυσης εκτός της εγκεκριμένης περιοχής Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης. Επιπλέον, δεν επιτρέπεται η αλλαγή της εταιρικής / μετοχικής σύνθεσης της επιχείρησης καθόλη τη διάρκεια υλοποίησης και μέχρι την τελική αποπληρωμή της επένδυσης.

11.1 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Οι Τροποποιήσεις που χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας, πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη την διάρκεια του έργου χωρίς αριθμητικό περιορισμό και παράλληλα με ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ (όπως ενέργειες του κυκλώματος Καταβολής Ενίσχυσης και Προκαταβολής).

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας και κοινοποιούνται με την ηλεκτρονική υποβολή ξεχωριστού αιτήματος τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση με την προϋπόθεση ότι δεν επηρεάζουν την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια ένταξης και βαθμολόγησης του επενδυτικού σχεδίου. Τέτοιες τροποποιήσεις είναι οι κάτωθι:

03. Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
04. Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/Επιστημονικού Υπεύθυνου
09. Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου
10. Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος που αφορά τρόπο κάλυψης ιδιωτικής συμμετοχής

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΣΚΕ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, για τα οποία το πληροφοριακό σύστημα επιτρέπει την αυτόματη ενημέρωση του μέσω λειτουργικότητας από άλλες βάσεις δεδομένων (πχ .gisis), η ενημέρωση θα διενεργείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του ΟΠΣΚΕ. Οι ακόλουθες αλλαγές αφορούν μεταβολή στοιχείων:

1. Μεταβολή επωνυμίας ή /και νομικής μορφής
2. Αλλαγή έδρας δικαιούχου

Η αλλαγή Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πραγματοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΕ.

11.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως μείζονος σημασίας και κοινοποιούνται με την ηλεκτρονική υποβολή ξεχωριστού αιτήματος τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση.

Αιτήματα τροποποίησης μείζονος σημασίας δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν παράλληλα με άλλες ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ. Τέτοιες τροποποιήσεις είναι οι κάτωθι:

02. Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης
07. Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)
11. Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, επιτρέπεται **μόνο μια (1) εγκεκριμένη τροποποίηση ΦΟΑ** του επενδυτικού σχεδίου, κατά την οποία:

- Δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και επομένως δεν αυξάνεται η ενίσχυση (δημόσια δαπάνη) του δικαιούχου.
- Δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου κάτω από το όριο των 20.000 €.
- Δεν τροποποιούνται στοιχεία του φυσικού αντικειμένου, τα οποία επηρεάζουν τη φύση και τους στόχους του επενδυτικού σχεδίου και τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ένταξη του έργου στο πρόγραμμα.
- Τηρούνται οι περιορισμοί στις κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών, όπου αυτοί προβλέπονται.

Σε υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης, και γενική προϋπόθεση για να γίνει αποδεκτό είναι να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των όρων/προϋποθέσεων και στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί και να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου.

11.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον ΕΦ.

Εξαιρούνται αιτήματα τροποποίησης:

1. που διαφοροποιούν ουσιαδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ένταξης.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, προσκομίζονται στη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΕΣΠΑ ΔΑΜ) προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και στη συνέχεια (κατόπιν των σχετικών εισηγήσεων) να εκδώσει απόφαση το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο (σύμφωνα με τον ν. 4914/2022) και να προωθηθεί στον ΕΦ προκειμένου να αποτυπωθεί αυτή στο ΟΠΣΚΕ.

Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο δικαιούχο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της τροποποίησης παρέχεται το δικαίωμα στους Δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση τους. Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται εντός αποκλειστικής προθεσμίας 10 ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του αποτελέσματος της αξιολόγησης.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται, αν απαιτείται, το τεχνικό παράρτημα της πράξης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το Αίτημα Τροποποίησης, η Έκθεση Αξιολόγησης και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

12. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η ολοκλήρωση και παραλαβή έργου για το οποίο έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, τηρούμενων των όρων του παρόντος Οδηγού, γίνεται από τον ΕΦ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι:

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό.
- Το υλοποιηθέν και πιστοποιηθέν Οικονομικό Αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο των 20.000€.
- Η ύπαρξη κατάλληλου εγγράφου αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης δραστηριότητα (π.χ. γνωστοποίηση / έγκριση λειτουργίας, απαλλαγή από άδεια λειτουργίας βάση της ΥΑ 12684/92/2014, υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας βάση της ΥΑ 483/35/Φ.15/2012, άδεια λειτουργίας κλπ.).
- Η τήρηση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13, συγκεκριμένα στην ενότητα 13.1

Επισημαίνονται τα εξής:

1. Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης, το έργο παραλαμβάνεται με την προσκόμιση, κατ' ελάχιστον, της υποβληθείσας στον αρμόδιο φορέα αίτησης έκδοσης εγγράφου αδειοδότησης ή οποιουδήποτε εγγράφου τεκμαίρει την έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης (π.χ. Ερωτηματολόγιο υποβληθέν στο ΟΠΣ-ΑΔΕ (<https://openbusiness.mindev.gov.gr/>) αρχή ή γνωστοποίηση / έγκριση εγκατάστασης ή Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) κτλ.). Το εν ισχύ

έγγραφο αδειοδότησης είναι υποχρεωτικό να υποβληθεί από το δικαιούχο στον ΕΦ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦΕΠΑΕ τόσο για την έκδοση του έγγραφου αδειοδότησης όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσής του.

2. Για να κριθεί το έργο ως ολοκληρωμένο και λειτουργικό, απαιτείται να έχουν τεθεί σε παραγωγική λειτουργία ο εξοπλισμός και να έχουν ενσωματωθεί στην παραγωγική διαδικασία ή/και στις επιχειρησιακές λειτουργίες της επιχείρησης έτσι ώστε να τεκμηριώνεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης. Γι' αυτόν τον λόγο, δύναται να ζητηθεί από το όργανο ελέγχου υλικό τεκμηρίωσης, ανάλογα με το είδος της επένδυσης, το οποίο να αποδεικνύει τον ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα του υλοποιηθέντος έργου.
3. Ο ΕΦ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής έργων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων. Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρων.

Μετά την προσκόμιση των δικαιολογητικών νόμιμης λειτουργίας, τη σύνταξη της Τελικής Έκθεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης της Πράξης, την οριστική παραλαβή και αποπληρωμή, εκδίδεται η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης.

Με τη Βεβαίωση αυτή:

- ✓ Βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της Πράξης.
- ✓ Βεβαιώνεται η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών της Πράξης.
- ✓ Αποτυπώνεται το συνολικό καταβληθέν ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης.
- ✓ Βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο περί αδειοδότησης.
- ✓ Βεβαιώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του Δικαιούχου που τέθηκαν στην απόφαση Ένταξης (π.χ. δημοσιότητα ή/και ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, συμμόρφωση με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- ✓ Βεβαιώνεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΔΑ/ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.).
- ✓ Ορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης των Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων του Δικαιούχου

Η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης κοινοποιείται στον δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΚΕ, με την αποστολή της μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ και εμφανίζεται κατά την εκάστοτε επικαιροποίηση των στοιχείων στην αίτησή του (στοιχεία επικοινωνίας), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συντονιστή

Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

13. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησής, οι Δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί

αναγκαία σχετικά με την πράξη προς την ΕΥΔΑΜ/τον ΕΦ με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι Δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους ανωτέρω σκοπούς, πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτώσεων γ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679. Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 12 έως 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, τα φυσικά πρόσωπα - υποκείμενα των δεδομένων- διατηρούν τα δικαιώματα ενημέρωσης και πρόσβασης, τα δικαιώματα διόρθωσης και διαγραφής (δικαίωμα στη λήθη), το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, το δικαίωμα εναντίωσης και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (www.dpa.gr).

13.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Οι Δικαιούχοι των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν στη παρούσα Δράση κρατικής ενίσχυσης, μετά την ένταξή τους και μέχρι και την έκδοσης της βεβαίωσης ολοκλήρωσης της πράξης τους, οφείλουν να τηρούν τους όρους της απόφασης ένταξης και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου.

Ειδικότερα οι Δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τουλάχιστον τις παρακάτω ενδεικτικά αναφερόμενες υποχρεώσεις:

- i. να τηρούν τους όρους της χρηματοδότησης (απόφασης ένταξης) και της παρούσας πρόσκλησης,
- ii. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης και της εκμετάλλευσης της λειτουργίας της,
- iii. να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα, κυριότητας του φορέα, ανάλογης αξίας και ισοδυνάμου αποτελέσματος (ή ανώτερων χαρακτηριστικών), ώστε να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης, (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ)
- iv. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της ενισχυθείσας επένδυσης,
- v. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά στην πρόσβαση από άτομα με αναπηρίες, στην ισότητα των φύλων, να λαμβάνει υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 του Κανονισμού 1060/2021,
- vi. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΚΕ,

- vii. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη, στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις πραγματικές δαπάνες που δηλώνονται στον Ενδιάμεσο Φορέα ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση,
- viii. να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης τους και για όσο χρόνο υποχρεούνται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στον ΕΦΕΠΑΕ, στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος, την Αρχή Πιστοποίησης, στην Αρχή Ελέγχου, στην Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ix. να αποδέχονται επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα τους, όσο και στους χώρους υλοποίησης της πράξης, και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί,
- x. να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021 και ειδικότερα:
- να παρέχουν στον επίσημο ιστότοπο που διατηρούν, εάν διατηρούν, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης, σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση,
 - να παρέχουν δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση, κατά τρόπο εμφανή, επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες,
 - να τοποθετούν αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα, σε εμφανές σημείο της επιχείρησής τους, όπου θα είναι σαφώς ορατή από το κοινό, με πληροφόρηση σχετικά με την πράξη και επισήμανσης της στήριξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ),
 - να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στον κατάλογο των πράξεων του Προγράμματος που δημοσιοποιεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ή εναλλακτικά ο ΕΦ), στις διαδικτυακές πύλες www.eydam.gr, www.espa.gr, www.efepae.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 49 του Καν. 1060/2021, και στον οποίο αναφέρονται: η επωνυμία του δικαιούχου, ο τίτλος, ο σκοπός και τα επιτεύγματα της πράξης, η ημερομηνία έναρξης και η ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, το συνολικό κόστος της πράξης, το οικείο ταμείο και ο ειδικός στόχος, το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης, η ένδειξη της τοποθεσίας ή ο γεωτοπισμός για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα, ο τύπος της παρέμβασης για την πράξη σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. 1060/2021,
- Αναλυτικές οδηγίες για τις υποχρεώσεις των δικαιούχων των έργων ως προς την προβολή, διαφάνεια, επικοινωνία του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως αυτές προκύπτουν από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, μπορείτε να βρείτε στον Οδηγό Επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021-2027 https://www.espa.gr/el/Pages/Communication_Guide.aspx εδώ.
- xi. να γνωστοποιούν στον ΕΦΕΠΑΕ κάθε μεταβολή των στοιχείων τους, όπως επωνυμία, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην Ενότητα 11 «Διαδικασία Τροποποιήσεων» της παρούσας πρόσκλησης,
- xii. να παρακολουθούν ανελλιπώς την δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, για ειδοποιήσεις από ΟΠΣΚΕ/ΕΦ/ΔΑ/Εθνικά ή Κοινοτικά Ελεγκτικά Όργανα (συνιστάται η παρακολούθηση και του φακέλου της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας)

- xiii. να μην μεταβάλουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο τη νομική μορφή τους, την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους, στο βαθμό που οι όποιες αλλαγές επηρεάζουν την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια ένταξης του επενδυτικού σχεδίου,
- xiv. να μην διακόπτουν την υλοποίηση και λειτουργία της ενισχυθείσας επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
- xv. να μην συστεγάζονται κατά τρόπο που θα επέτρεπε τη χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από την άλλη επιχείρηση,
- xvi. να τηρούν και να ενημερώνουν το φάκελο της πράξης με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση της πράξης έως την ολοκλήρωση, την αποπληρωμή και τη λειτουργία της. Στο φάκελο της πράξης να τηρούνται όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα και παραστατικά σχετικά με τις δαπάνες για διάστημα δέκα (10) ετών από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης, ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών της Πράξης. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.
- xvii. **έως και την τελική πιστοποίηση να προχωρήσουν σε αύξηση της απασχόλησης η οποία εφόσον διατηρηθεί για ένα έτος θα προσauξήσει τις Ε.Μ.Ε. της επιχείρησης κατά τουλάχιστον μισή (0,5) μονάδα (σε σχέση με την απασχόληση του έτους 2024) με την προϋπόθεση ότι, σε περίπτωση που κατά την υποβολή η δικαιούχος είχε δεσμευτεί (και βαθμολογηθεί) για μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης, από την αναβαθμολόγηση που θα διενεργηθεί η αίτηση δεν θα λαμβάνει βαθμολογία η οποία υπολείπεται αυτής που συγκέντρωσε η εγκεκριμένη αίτηση με την μικρότερη βαθμολογία για την εν λόγω περιοχή Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (δηλαδή η βαθμολογία της αναβαθμολόγησης δεν θα πρέπει να υπολείπεται της τελικά διαμορφωθείσας βάσης ένταξης ή των 65 μονάδων που αποτελεί τυπική προϋπόθεση της δράσης).**

13.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ)

Ο Δικαιούχος, πέραν των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Πράξης, υποχρεούται για τρία (3) έτη μετά από την τελική πληρωμή της δημόσιας δαπάνης, σε εφαρμογή του άρθρου 65 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1060/2021 και των όρων της απόφασης ένταξης, στα ακόλουθα:

- α) να μην προβεί σε παύση ή μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας επένδυσης εκτός της περιοχής Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση,
- β) να μην προβεί σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στοιχείου της επένδυσης, η οποία να παρέχει σε μια επιχείρηση αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
- γ) να μην προβεί σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της χρηματοδότησης.
- δ) να μην μεταβιβάσει για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα, ανάλογης αξίας και ισοδυνάμου

αποτελέσματος (ή ανώτερα), που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης, (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ)

ε) να λειτουργεί πραγματικά (ενδεικτικά αναφέρονται: εγκατεστημένος εξοπλισμός, παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών, υποβολή φορολογικών δηλώσεων κτλ).

Επιπρόσθετα θα πρέπει, παράλληλα με τις υφιστάμενες θέσεις απασχόλησης του 2024, να διατηρήσουν την αύξηση της απασχόλησης (δηλαδή τις θέσεις εργασίας που πιστοποιήθηκαν κατά τον τελικό έλεγχο) για ένα έτος μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης (ήτοι, θα πρέπει να διατηρηθούν είτε οι ίδιες θέσεις εργασίας με τα αντίστοιχα εβδομαδιαία ωράρια, είτε σε περίπτωση τροποποίησης αυτών να οδηγούν στον ίδιο υπολογισμό Ε.Μ.Ε.). Σε διαφορετική περίπτωση ισχύουν τα αναφερόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ .

Η επιστροφή ποσών λόγω μη συμμόρφωσης στα παραπάνω πραγματοποιείται κατ' αναλογία προς την περίοδο μη συμμόρφωσης.

Για τον έλεγχο των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης, πρέπει να αποστέλλει στην ΕΥΔΑΜ/ΕΦ όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται να υποβληθούν εγγράφως ή μέσω ΟΠΣΚΕ από αυτήν. Σε περίπτωση μη προσκόμισης αυτών επιβάλλεται επιστροφή του συνόλου της δημόσιας επιχορήγησης.

13.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που έχει ο Δικαιούχος μετά την ολοκλήρωση της Πράξης, πραγματοποιείται με ευθύνη της ΕΥΔΑΜ ή του ΕΦ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στο ΣΔΕ.

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των Δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάσει δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των Δικαιούχων.

Η επαλήθευση διενεργείται βάσει των υποβληθέντων από το Δικαιούχο στοιχείων ή και βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων. Όπου είναι δυνατόν μπορεί να γίνεται χρήση από τον ΕΦ, στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων (π.χ. πληροφοριακό σύστημα της ΑΑΔΕ, ΓΕ.ΜΗ. κλπ.) ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.

Η ΔΑ/ΕΦ καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα διοικητικών επαληθεύσεων και ενημερώνει ηλεκτρονικά τους Δικαιούχους που έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι Δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Όπου είναι δυνατόν, μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του Δικαιούχου.

Με την ολοκλήρωση της διοικητικής επαλήθευσης των Πράξεων του ετήσιου Προγράμματος, η ΔΑ/ο ΕΦ επιλέγει τις πράξεις για τις οποίες η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων θα επαληθευτεί και επιτοπίως. Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦ και της ΕΥΔΑΜ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔΑΜ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, θα πρέπει να είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, όπως ισχύει.

Η ΕΥΔΑΜ/ΕΦ κοινοποιεί το Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων στο Δικαιούχο, με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή του, προκειμένου ο Δικαιούχος να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επόμενη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του Εντύπου Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων.

Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τη ΕΥΔΑΜ/ΕΦ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.

Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των, το Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων οριστικοποιείται.

Όταν στο οριστικό Έντυπο προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, αυτή εγκρίνεται από τον Διοικητή της ΕΥΔΑΜ. Με την έγκριση του οριστικού Εντύπου, η ΔΑ/ο ΕΦ συντάσσει στο ΟΠΣ Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων για το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.

Η Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης/Ανάκτησης και το οριστικό Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων κοινοποιούνται στο Δικαιούχο, στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου.

Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που στο πλαίσιο της επαλήθευσης, εντοπίζεται παρατυπία που κρίνεται ότι ενέχει ένδειξη απάτης, ενεργοποιείται η καθοριζόμενη από το ΣΔΕ διαδικασία.

Οι ανωτέρω διοικητικές/επιτόπιες επαληθεύσεις και δημοσιονομικές διορθώσεις/ανακτήσεις μετά από επαλήθευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων, διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην υπ' αρ. 5483/30-1-2023 Κοινή Υπουργική Απόφαση για τις Διαδικασίες Δημοσιονομικών Διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022. Ο ΕΦ διατηρεί λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες

και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί δέκα (10) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων (τελευταίο τιμολόγιο ή/και τελευταία πληρωμή).

14. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2016/679

Ο Δικαιούχος με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης του στο ΟΠΣΚΕ μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων, παρέχει στην ΕΥΔΑΜ και στον ΕΦΕΠΑΕ και τα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών, τη ρητή συγκατάθεση του για την νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 των δεδομένων προσωπικού του χαρακτήρα, τα οποία προβλέπονται στον οδηγό του Προγράμματος και αποδέχεται ότι τέτοια επεξεργασία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης επενδυτικής πράξης του.

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΥΔΑΜ και τον ΕΦΕΠΑΕ και τα νομίμως εντεταλμένα όργανα αυτών, αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων οι οποίοι διέπουν την προγραμματική περίοδο 2021-2027 ΕΣΠΑ, διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα τον Κανονισμό 1060/2021 και των εκτελεστικών τούτου κανονισμών, νόμων και κανονιστικών πράξεων, της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ένωσης, σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. C(2022) 3943 final/16-6-2022 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά την έγκριση του προγράμματος «Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης».

Τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ, κατόπιν της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου, ο οποίος υπέχει αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβεια τους. Περαιτέρω, ο Δικαιούχος συναινεί στην ανάρτηση στο διαδίκτυο στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του και των αποτελεσμάτων επί τυχόν ασκηθείσας ένστασής του (ενδικοφανούς προσφυγής) μετά της διαλαμβανόμενης πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας τους, καθώς και οιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται στην νομοθεσία που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων και η οποία είναι απαραίτητη στα πλαίσια της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη δράση και την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης των ενωσιακών και εθνικών πόρων.

15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζονται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης. Η ηλεκτρονική υποβολή θα γίνει στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (<https://app.opske.gr/>).

Η Αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος, καθώς και το σύνολο των εγγράφων που την συνοδεύουν, θα αναρτηθούν στις ιστοσελίδες της ΕΥΔΑΜ www.eydam.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr, στην ιστοσελίδα του ΟΠΣΚΕ <https://app.opske.gr/>, του www.efepae.gr, της ΕΛΑΝΕΤ www.elanet.gr και της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ www.ank.gr.

Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα κάτωθι στοιχεία επικοινωνίας (E-mail / Τηλέφωνο):

- ❖ ΕΛΑΝΕΤ: gogreen@elanet.gr / 213 0166 100
- ❖ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΡΗΤΗΣ: info@ank.gr / 281 0302 400

16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
2021-2027

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΑΔ)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΈΝΤΑΞΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΒΑΣΕΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ (FRANCHISE)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΟ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ	ΑΥΞΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ / ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

